

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

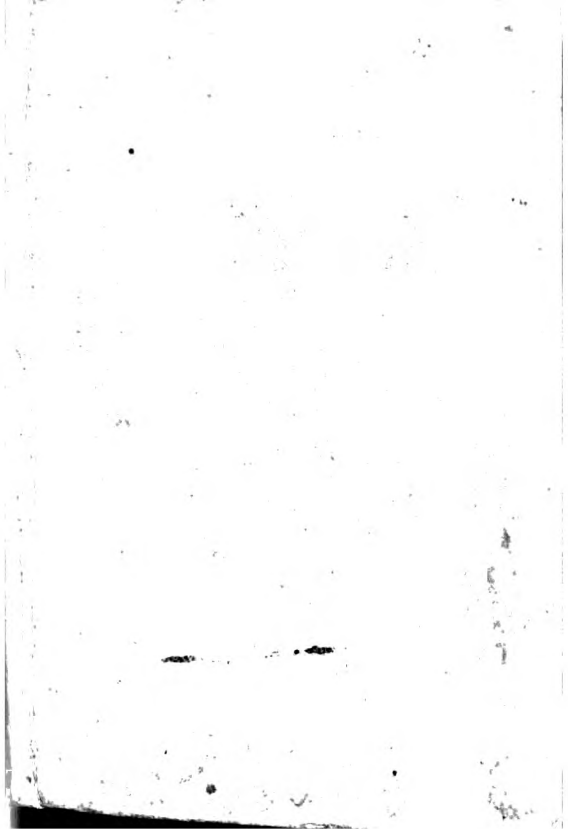
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

A 45163

T

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

ARCANA

LINGVÆ TEVTONICÆ
ex cuius proprietate, principia
finesq; Mundi Corporei Diuina
& Naturalia secundum nume-
rorum & operis primorum die-
rum Ordinem eruuntur.

AVCTORE,
CHRISTIANO BOUWENS
*Mosa Traiectensi S.T.B. Pastore
in Vleytingen.*

LEODII,
Typis Christiani Ouwerx Iun.
propè S. Dionysium sub fig-
no Patientiæ 1629.
Superiorum Permissu.

Printed by

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

Amplissimis & Ornatissimis viris
Dominis, Domino Wynando à
Geldria Decano, RR^{disq;} Infig-
nis Collegij Seruatiani Traie-
cti ad Mosam Canonicis S. D.

ARCANA hac quæ à
millibus annorum quod
equidem sciam, publica
fuerunt, sic tamen ut ar-
canè, ut aliter aliterq; arcana essent
& publica, feci non ut perfidus secreti
manifestator, quamuis circa linguam
versatus sim, sed ut Iudex seu moni-
tor eorum qui ignoranter ambulant
viam publicam, quæ & si communis
est, quandoq; tamen communis esse non
potest ob grassatores aliosq; nisi aut ar-
ma Principum in illa seruent aut fixa
insignia videantur: Sic estimavi hac
mea arcana iam publica diu publica
cõmuniaq; esse posse si nomen vestrum
A 2 ipfis

EPIST. DEDIC.

*ipsis prafigeretur. Nam sonare laudes
 singulorum vestri Collegij esset multo-
 rum, at totius Collegij non est unius:
 nec enim aut eius sanctitatem, aut
 antiquitatem, aut magnificentiam sin-
 gularem inter Collegia Galliarum
 non tantum sed ferè Orbis pro unius-
 cuiusq; dignitate declarare non est la-
 boris mei, & si esset; non patitur praefa-
 tionis angustia, Imo ne libelli quidem,
 nisi plus toto praefari velim. Quam
 etiam ob causam, quid in illo egerim
 hic non explico. Scient autem qui li-
 belli, nō librum tantum, sed medullam
 inspexerint. Ut autē inspiciatur à vo-
 bis quidem faciet eius breuitas & hu-
 manitas vestra, ut verò ab alijs, alli-
 ciet nomen vestrum. Ut enim leui-
 densa seu pannus ob rarum & te-
 nuem textum, vilis, culinarum scopæ
 sunt, quas liberalis oculus auersetur:
 at si illi Illustrium virorum Imagines
 intexta sint, iam sunt aulae & visus
 oblectamenta, sic libellus hic tenuis à
 nomine vestro inscripto estimationem
 capiet*

EPIST. DEDIC.

capiet & legetur, qui alioqui Pharmacoporum fieret cucullus: excusari oportebat doctrina infirmitatem à solitudine mea, incultū sermonem à rure, & semel prodeundi temeritatem à etate Iuueni; sed hæc sunt tempora ut ne quidem causam agas bonam sine Patrono, qualis mihi potestis esse si placeat, ut placuit cum fuistis ut maior fiam qui fui sumq̃.

Cliens Amplitutt. V. V.
Christianus Bonwens.

APPROBATIO.

INfrascriptus attestor me legisse libellū cui titulus est *Arcana lingua Teutonica*, Auctore *D. Christiano Bouvens* Pastore in Vleytingen, nihilque aduertisse Orthodoxæ Fidei bonisq; moribus repugnās, in cuius fidem subscripsi hac 14. Maij, 1629.

*Ioannes Happart S. T. Licent.
S. Seruatij & Io. Bapt. Canonicus respectiuè & Pastor.*

PERcurri & ego subscriptus hæc *Arcana lingua Teutonica*, & præterquā quod nihil sanctæ fidei & sanis moribus contineant contrarium, aduerti ea valdè ingeniosè explicari ideoque prælo videri digna. Quod testor hac 17. Maij 1629.

*Leonardus Stockis S. T. Licent.
& S. Seruatij Leodij Pastor.*

Um ea quæ à natura insunt
vt vbiq; gentium in omni-
bus eadē sint necesse sit non
minus quam ipsa vbiq; ea-
dem est; non difficulter tibi
persuadeas idiomata non ex natura, sed
ex instituto esse & significare; & quidem
verosimiliter diuino omnia, præter illa
quæ in ipsis rerum postea inuētarum no-
uitas, aut nouitatis ipsius vocum studium
excogitauit vel mutauit; ex quibus illa
fecit copiam linguæ; hoc vnâ cum popu-
lorum confluentium diuersi sermonis in-
ter se commixtione vniuscuiusque fontes
turbauit, alueos deduxit puritatem pri-
mogeniam scœdauit, quandam tamen attu-
lit fœcunditatem, quam premente scilicet
rerum multitudine verborū paucitatem,
insigniter inter cætera iuuat analogia, quæ
diuina humanaq; nomina ad mutuam sig-
nificationem seruata proportione docuit
enunciare. Ex Dei itaq; instituto prima-
rum vocum aliquæ, vt videlicet proto-
plasterum commune nomen quo eos vo-
cauit

Gen. 5. exiit Adam, alięque de quibus singillatim affirmare non possumus; ex instinctu verum plurimę acceperunt vim significandi proferente eas Adamo; Nec in prima tantum lingua, sed & Babylonica confusione; Vt enim Deus vnitatem primę aut fecit aut suggessit vt necessarium & sufficiens vinculum humanę societatis; Sic ad structuram turris **Babel**/ dissonantiam sermonis immisit inscijs, ideoq; nolentibus tanquam impedimentum operis nefarij procedentis ex diffidentia promissionis diuinę, timente aliud diluuium, & deinde tanquam diffidentię illius & timoris memoriam sempiternam, quę perfectam ad nos transmiserunt prisca Maiores nostri structurę illi coęui, quandoquidem non de omni omnino confusione, sed linguę & sermonis tantum voluerunt dici in nostra lingua **Babel**/ non stolide facti sui generisq; secuturi probrum clarius conseruantes quam gentes cęterę (quę turris quidem **Babel** vt fortę memoriam seruant, vocis tamę illius cum talis confusionis significato obliterarunt exosę factum suum cõfusionis causam,) sed laudem potius, quod cum cęterarum gētium linguas ob scelus turbasset & miscuisset Deus, ipsi soli

soli sinceritatem primogeniâ sui idiomatis
 retinissent, quod illius sceleris commu-
 nioni se non miscuissent. Nec enim omnes
 Noë posteros tunc viuentes structuræ Ba-
 bylonicæ interfuisse credendum est, tum
 quod ipse iustus Noë (qui ab Hebræis
 scibatur Noach, quasi dicas necessitatis *Noë.*
 curam habens) post diluuium vixerit an-
 nos 350. seu post ædificationem **Babel**
 annis 219. nec verisimile sit ab omnibus
 derelictum fuisse; tum quod vt Iosephus
 refert lib. 1. antiq. cap. 9. Sybilla dicat;
Cum omnes homines vnius vocis essent, quidam
turrim ædificarunt, ergò non omnes; tum
 quod absurdum videatur omnes omninò
 emigrasse ex terra illa vbi arca quieuerat,
 cum ipsis cõstitutum esset iterum implere
 terram, & iam anni centum & triginta à
 diluuiò effluxissent cum ædificarèt turrim:
 ita vt à vero nõ abhorreat aliquos saltem
 ibi remãssisse & cum eis, aut alibi cum Noe
 & eius alleclis primam linguam. Cum
 autem ætas immediata post diluuium ante
 ædificationem **Babel** & linguarum cõ-
 fusionem vocetur Schytismus vt testatur
 Epiphanius, à Schytis, vtique vt ego arbi-
 tror, tunc rerum deminis, ergo erant
 tunc temporis Schytiz, & consequenter
 Schyticè

**Dem
b700.**

Schythicè viuebant & loquebantur, eratq; ita lingua Schytica Patri Noe & filijs eius materna ad turrim vsque, donec **Seb700** (qui à rapièdo victui necessaria quæ panis nomine communiter significamus, dictus est) tyrannidem cœpit exercere, & à Noe cæterisq; bonis desciuit, mantq; ea lingua saltem secundum radice apud quosdam ob causas dictas & apud Schytas eo magis, quod cum ipsorum esset futura plaga Septentrionalis vel ex instituto diuino vel partitione Noach migrantes ab Oriente absurdum instituisent iter per campos Sennaar, in quibus ædificare turrim conati sunt. Ipsorum autem esse Septétrionem declarat Ezech. cap. 38. dum ait, *Gomer & vniversa agmina eius domus Thogorma latera aquilonis & sorum robur eius populiq; multi inter quos paulò superius numerauerat Magog.* In quibus verbis Propheta facit Thogormam & Gomerum incolas Aquilonis qui stat ab ea cœli plaga quæ est inter Septentrionem & ortum solstitialem media, qui Thogorma filius fuit Gomeri fratris Magog & nepos Iapeti filij Noe, & frater Ascenes & Riphat. Posterios autem

Lib. 1. cap. 11. Magog Schytas ait: vocari à Græcis Ioseph, nomine scilicet nationum septétrionalium

5
 naliū generalissimo & populos plurimos
 comprehendente, vt docet Plinius lib. 4.
 cap. 12. qui ait Schytarum nomen vsque-
 quaq; transisse in Sarmatas & Germanos,
 nec alijs priscam illam (nempe sub Schy-
 tarum nomine durare appellationē, quā
 ijs qui extremi gētium harum ignoti pro-
 pè cæteris mortalibus debebant, quasi di-
 ceret Schytarum esse diuersos populos, &
 diuersis nominibus vocari, sed eos quorū
 propria nomina ignorabantur, generali
 vocatos esse Schytas. Et quidem sic dicti
 sunt vel ab arte & vsu sagittādi **Schut/**
 vel à Schyte qui arcum & sagittam inue-
 nit, vel ijs primus, frequentius, aut magis
 peritè vsus est, & inde cognomen sumpsit,
 vel ars ipsa à dexteritate sagittandi Schyte
 dicta est, sine ille aut Iouis filius fuerit idē
 qui Noe à Ioue Plinio seruatus; siue Her-
 culis seu Noachi qui Hercul dictus est,
 quod communis esset generis humani pa-
 rens, vt **Herban** dicimus communem
 viam, **Herberg** cōmunem seruationem
 seu hospitium. Inter Schytas etiam idem
 lib. eodem cap. vndecimo Sithonios nu-
 merat genitores Orphei vatis poeseos &
 Theologicæ apud Græcos authoris, vt mi-
 rum non sit si Deorū nomina ad originem
Schitica

Schut

**Herbā
Her-
berg**

Schythicæ seu Belgicæ linguæ reduci possunt. Atqui nunc ait Iosephus, à Græcis Galatæ nūcupātur, olim verò dicti sunt Gomeritæ, quos Gomer instituit Septentrionis incolæ, ut testatur Propbeta supra, cuius filius Askenas erat, à quo Germani Askanasim ab Hæbræis vocantur, quos ibidem ait Iosephus à Græcis vocari Rheginos, aut potius ut ego puto, incorruptè Rheninos quasi Rheni accolæ. Itaq; ut Galatæ erant soboles Gallorum Europæorum qui Græciam vastarūt, & mox in media Asiæ parte confederunt; sic & alienam sibi linguam Græcorū cōmixtione didicerunt, & ut testatur D. Hieronymus in cōment. in ep. ad Gal. lib. 2. propriam habuerunt linguam, eandem penè cum Treuirorū, ex qua si quis his temporibus sibilos exhibilet, eadē erit cum hac nostra Belgica & antiqua Gallorum, cum Galatæ fuerint Galli & Treuericè seu Belgicè locuti sint, in qua & linguam Galli propriam habent & convenientem nominis sui etymologiam. Nam Gallus dicitur quasi VValus (nam Latini carent duplici illa, & pro ea ponunt digāma) ex qua voce si tollas terminationem latinam, habes **Wal**, ut & hodie Callum vocamus; **Wal** autem significat vim

Wal.

vim & ferociam, hinc **gewalt**. Item & vnicam aquæ feruentissimæ bullitionem, at Gallorum primus impetus erat tantus vt maior esset quam virorum, vt annotarunt veteres, vt rectè per excellentiam ab impetu dicti sint; Si verò à contrario robore primus ille calor sustineretur, tam elangebat vt minor esset quàm sceminarum, vt & **Mal** contrariè lectū significat tepidum **Lam**. Itaq; cum Galatæ à Gomerō descendisse scribatur Septentrionis incola, nec interfuerit ipse aut proximi eius posteri tūris ædificationi, nec consequēter linguarum confusio*n*i ob rationes supra datas, colligeretur Galatarum linguam eandem cum Treuironum seu Belgarum radicibus primā esse instituto, licet Hebræa aliæq; pauca ab eorum sanctitate qui ijs vsi sunt dignitatis fumant principatum. Quod verò in Genesi scribitur quod confusum fuerit labium vniuersæ terræ, probat quidem linguam Schyticam, quæ tunc vniuersæ terræ erat corruptam esse in vniuersis seu plurimis (qui vniuersorū nomine sæpè significantur) eā tunc ibi vtentibus, sed non in omnibus omnino Noe viz alijsq; qui se timore illo non cõtaminarant. Alioqui sanè frustra & ineptè

Behet Veteres, & in ijs Philosophi, & Reges vt Plato & Psammeticus Ægypti Rex iussis educari pueris solitariè ita vt nullius linguam audirent, & tandem **Beh** pro pane lingua phrigum (qui à Thogorma Gomeri filio sunt) eloquentibus, à qua nos pistorem vocamus. **Behet** frustra inquam diligèciam adhibuissent vt primam linguam inuenirent, nisi alicubi eam superesse, sibi persuasum habuissent, quod & superiori sæculo tentauit Achebar pronepos Magni Tamerlanci, absq; vilo tamen euentu cum infantes manerent. Si tamen pro antiquissima præoccupati ab Hebræa animi, hanc nostram & vicinarum Septentrionalium gentium radice tenus non agnoscent, nec plurimi linguarum suarum admiratione attoniti illam eo dignaturi sint nomine, quã nec loqui velint etsi eam docti nisi necessitate cogente, nec multi etiam Vernæ spernentes ea quæ domi suæ sine labore nascuntur optima, procul ultra mare & montes quærunt exotica: ob eius tamen artificiũ, & rerum naturæ optimam significationem, significationis modum ab viu & sine sumptum, & in significando plurima breuitatem, est quod eam admireremur, siue ea habeatur linguarum prima seu

seu postrema, quorum singula singulatim
 persequi, & pro rerum copia & latitudine
 tractare insani sit laboris & operis infiniti.
 Cum verò Deus omnia benefecerit & or-
 dinarit, tum maximè, cogitandus est illa
 conuenientissimè ordinasse & significasse,
 quorū ordo propriè est, & quæ sine Or-
 dine vix concipi possunt? Numerus vide-
 licet & Tempus, quorū ille multitudinis
 ordinem connotat, hoc vero est numerus
 motus circularis per ordinem prioris &
 posterioris, quod circulari voce vocauit
 linguæ institutor **Citt**/quasi dicas **Ci** id **Citt**.
 est imputo seu imputatio, & **It** quod est
 calor & vox incitantis ad celeritatem, ex
 eo quod calor causa sit leuitatis, quæ quā-
 topere motum acceleret non opus est do-
 cere, cuius celerrimi motus numerus est
 Tempus cōtinuo celerrimè fluēs sine vlla
 quiete, quod quia citissime elabitur, ideò
 maximi faciendum est, & eo magis quod
 ab hoc pendeat æternitas nostra, nam post
 hoc non dabitur aliud faciēdi bona opera
 propter quæ illud nobis à Deo datum est,
 ideòq; eius celeritas & pretium vt nobis
 bene nota pro transacti ratione imputabi-
 tur quod est **Ci**. Ideo de numerorū no-
 minibus Belgicis aliqua afferam, non quæ
 expli-

explicent numerorum proprietates, quæ
 qua demum lingua numerus efferatur,
 eadem sunt; sed illa quæ ex nostræ linguæ
 proprietate ipsis inesse possunt intelligi, &
 quædam per occasionem ijs coniuncta ex
 opere & quiete septem primorum dierum
 incipiendo ab vnitæte ad duodecim, qui
 vltimus denotat peculiare significatum,
 cum sequentes numeret denarij augmen-
 tum per priorum ordinem, quæ huius lin-
 guæ auctor vocauit **Orden** ab **Or** id est
 principio, hinc **Orlak** / **Orspronck** / &
En / sine, interposita litera Delta, media
 inter T. & Th. & initiali quidem syllaba
 S. cautè principium, & finali finem, insi-
 nuans huic esse perfectissimum ordinem,
 eumq; optimè seruari si in vnoquoq; ge-
 nere rerum illæ initium occupet quæ pri-
 mæ sunt, & illæ finem quæ vltimæ, medio
 seruato ijs quæ mediæ sunt, vt D. litera ex
 medijs vna est, quam si tollas aut mutes in
 tenuem aut aspiratam, euertes ordinem
 significasq; extremitatem **Est** tantum &
 finem **En** sublato medio sine quo vt à
 principio ad finem peruenias fieri non po-
 test. Litera autem T vel D. sæpè tantum
 terminus est dictionis, & talis potest esse
 hic cum vox **Orden** ex duabus cõposita
 sit,

sit quarum partem si veritas audis **Ro** / **Ro** :
 quod & rubrum significat & virgam re-
 ctam seu regulam, tum quia principium
 illius generis (genus autem etiam dicitur
Q) ad cuius finem & seruitium omnia
 facta sunt ex rubra terra factum sit vt te-
 statur Iosephus; tum quod id per quod
 principium illud & genus totum ad prin-
 cipium sui vertitur sit virga directionis,
 virga regni Dei, in quo principij illius &
 generis consistit postrema quies, quæ
 motu incepto à dextra à qua fit prin-
 cipium motus, acquiritur in sinistra vt &
Q à dextris lectum sonat **Ro** virgam
 rectam à qua incipere debet & secun-
 dùm eam moueri is qui in principio suo
 & simul fine à quo & ad quem factus est,
 cupit quiescere & cum eo coniungi. Ab-
 scissa enim virga decoris, præscindetur
 etiam virga funiculi hæreditatis eius,
 quo alioqui homo arctissimè cum Deo
 iungeretur, si videlicet regulam Christi
 secutus fuisset. Ordinem itaque habet
 & clarissimè seruat & ostendit series Nu-
 meri, quæ nos dicimus **Tal** commu-
 ni nomine ad Idioma seu & orationem
 quæ numerus est & fluxus syllabarum
 B sibi

Zach. 11.
Deut. 32.

Gal. 6.

Tal

fibi mutuo succedentium, quæ vox **Cal** si eam resolvas in **Co** & **al** id est ad omnes, communionem declarat maximè generalem linguæ, ideòq; vnus inter omnes vt ab initio fuit, deinde affabilitatem cõmendat. Etsi enim primogenia vocabula omnia sint monosyllaba, ipsaque sint ipsa origo & radix aliorum, nec aliam ratione significationis suæ habent quàm voluntatem instituentis: Illa tamen monosyllaba, quæ plurium sunt literarum quam duarum sæpè innuunt compositionem, & eo magis credibilem quo sunt plurium. Quoniam verò nullibi ferè maiori opus est circumspeditione, quàm in loquendo, ad numerum loquendum esse, interplus loquendum quam debeamus nomine illo **Cal** quod cõmune est numero, loquelæ & solutioni docemur. In multiloquio enim nõ deerit peccatum : vnde & otioso sermoni intexuit primus institutor. Peccatum seu vitium cum illum vocauit **Kal** / quam vocem si relagas habes **Lak** / quæ in genere significat vitium. Cuius à Sapiente datæ doctrinæ consideratio quod trilateræ inclusa sit voci sufficiens profectò sit argumētum cur fateamur linguam hanc aut à Sapiētia aut Sapientissimo esse factam. Vt verò

peccatum

Opdē
herf
sprek.

Kal.
Lak.

peccatum in loquendo euitemus, plurimum confert circumstantium tam rerum quàm personarum consideratio, cui ut contrariatur locutionis festinatio, ita facilius acquiritur eiusdem tarditate, quam ad loquendum requirit D. Iacobus, & linguae huius auctor relegendo **Tal** à dextra ad sinistram **Lat** tardè, & omitto, quod nimirum tarditate & omissione loquelæ seu silètio & minus & non tam facilè peccetur quàm loquendo. Quod synonymo etiam vocabulo inculcauit vocum Fabricator, dum loquelam etiam vocauit **Sprak** siue absq; elisione **Sparrak** **Sprak**
 In compotione enim si cõpositi vna pars eadem consonante finiatur per quam altera incipit, vnica sæpè ponitur pro duabus. **Sprak** igitur fit ex **Spar** & **Kak** **Spar.** **Kak.**
 quarum illud significat parco & diduco; hoc verò palatum quod non solum est instrumentum vocis simpliciter, sed etiam articulatz, seruiens potissimum ad repercussionem soni ut sic vlteriùs & clariùs ducto palato audiatur, qui iam à lingua & labris factus est; estq; hic obiter notandum, quod sicut palatum est organũ gustus qui non potest fieri sine tactu, sic & **Kak** significat palatum & tactum, & retrograde lectum

Har lectum **Har** gusto. Aequiualeat itaq; vox **Sprak** huic, parce palato per silentium, vel si loqui debes diduc palatum clarè loquendo. Non minor profectò huius linguæ artifici fuit decoram locutionem & silentium docendi cura quam Pythagoræ à discipulis quinquennale silentium exigenti quod vasa rimas agentia liquorem non contineant, vacua verò percussu sonent, ita & loquaces aut disciplinam non retinent, aut insipientes sunt, cum stultus etiã pro sapiente habeatur, si taceat: Non minor inquam, fuit cura nec enim suffecit illi hac voce **Sprak** ea indicasse quæ dixi, sed & insuper per eandem monuit primò alterum per verbum tuum non esse tangendum seu lædendum, **Bak** enim significat tactum qui mordacissimè fit per verba, & nobilissimè tangendo vitam factaq; alterius: Deinde nullibi diligentius attendendum esse capiendæ occasione quàm in loquendo & silendo, quæ cum abijt iam frustra loqueris, aut te tacuisse vis. **Spar** enim calcar significat & **Ah** yncum, quorum illo instigatio, hoc retentio sermonis potest denotari, quorum vtrumq; vt loquelam & silentium optimè decet, sic difficillimè acquiritur. Quoniã verò voces institutz sunt vt signa per quæ

Prouer. 17

Ah

alijs sensa mētis nostræ possumus declara-
 re; Simplex quidem signū in quo cōplexa
 veritas enunciatiua non est, sed tantū
 conformitas signi ad id quod alicui signa-
 tur, seu quō quis monetur formare mētis
 conceptum de re quapiam vocauit **Nam** **Nam**
 cuius officium & finem noscis si relegas **Nam**
Man enim est moneo: per voces enim **Man**
 simplices rerum significatarū quasi mone-
 mur, & memoria fit: Complexum verò
 præter **Tal** & **Sprak** / sæpius etiā sig-
 nificat **Wort** seu Verbum, vt etiam la- **Wort**
 tinè dicerēs standum verbo seu promif-
 sioni quæ per enunciationem saltem im-
 plicitā fit. In qua voce **Wort** non minus
 latet artificij & sententiarū quam in supe-
 rioribus. Nam componitur vel ex **Woy**
 quod est sicut & **W** principium. quali di-
 cas. quod enūciationes debent esse veræ &
 similes quantū fieri potest veritati primæ
 quæ virga est & regula omnium veritatū.
 vel fit ex **Woy** id est quis & **Wort** id est
 audit, vel ex **Woy** / quod est sicut, & **Wort**
 decet, eo quod delectus habendus sit lo-
 quenti tam personarum quibus loquitur,
 quā modi quo loquitur; attamen cuiuscūq;
 aut quomodocumq; loquatur, ita circum-
 scribendus est & cōtrahendus sermo vt intra
 B 2 limites

Crom

limites veri seu fidei consistat quod doce-
mur relegendo **Crom** quod est Fides &
Veritas, nec verbum dignum est nomine
verbi nisi sit cum veritate cōiunctum, quæ
vt solemnissimè iuratur & primò à Deo
commendata est, & cum maximo iniusti-
tiz periculo rūpitur inter Coniuges, ideò
per excellētiam de Matrimonio dicta est.
Nec alia potest vox formari quid signifi-
cans in hac lingua ex illis literis quam
Howt id est pœnitet, quod quomodo-
cumq; quis vertat sermonem suum, si in-
tra limites illos non contineat, virum sal-
tem probum pœniteat locutum fuisse, &
eo magis quod verbum irreuocabile sit,
dum enim fit iam factum est, nec infectum
fieri potest, vt & **Wort** idē est quod fit.

CAPVT SECVNDVM.

Actum numerandi dicimus **Cel/** vbi
si mutes tenuē in mediā habes **Del/**
partior, quod numeri denotat proprie-
tatem qua in duo omnis potest diuidi, par-
verò solus in æqualia, quod fieri non po-
test nisi per præcisum medium, vt D, me-
dia est in **Cel** seu numerando. Dicimus
etiam de eodem actu, sed magis tamē pro-
priè

priè de computu **Reken**/quasi dicas **Re Reken**
 rationē & **Ben** nosco, eo quod sicut in
 numeris perfectissima rationis æqualitas
 percipitur quandoquidem sola vnitas ad-
 dita aut detracta intrinsecam numeri cu-
 iusuis rationem mutet; ita & in computu
 qui fit inter duos inter quos inuenitur
 propriè dicta Iustitia seu æquitas, æquita-
 tis debet maxima haberi ratio; cum in
 simplici numeratione rerum non tam re-
 quiritur æquitatis ratio quàm considera-
 tionis & aduertentiæ ne fiat error, quem
 vita si **Tel** relegis & facis **Let** / id est **Tel.**
 diligenter aduerte, & eo diligentius quo **Let.**
 facilius ratio numeri & eorum quæ cum
 ordine ad numeros intelliguntur, leditur
 quippe per indiuisibile, & manifestior ex
 paruo errore sequitur fœditas quo vltè-
 rius numeras, quod vtrumque significat
Let quo omnem in genere læsionem &
 fœditatē significamus. Altera itaq; numeri
 proprietas est esse æqualem, seu **Par** &
Impar quorum illud vocamus **Par** / **Par.**
 quod & idem est quod per paria dispono, **Par.**
 quod fit per **Rap** / seu collectionem seli- **Rap.**
 gentis quæ vt **Del** quandoq; ponitur pro **Del.**
Tel / sic significatur per **Les** / quod est **Les.**
 feligo

On seligo **Onpar** autem cōpositum est ex
par & negationis seu priuationis nota
On/vt clarissimum est in plurimis, cuius
cōtrarium est **no** necessità: est enim pri-
uatio carentia quædam rei debitæ seu ne-
cessariæ, qua videlicet vt sic loquar, quid
inuitè caret, vt & inuitum dicimus **no**/
cuius idcirco oppositionis natura rectè per
has voces docetur, etiamsi ad alia genera
etiam transferatur. Si autem illi voci **no**
no addas cōmunem finalem vt fiat **not** ne-
not cessitas & eam immutes, habes **Con**/id
est ostendo vel ostento, quo docentur ho-
mines humanitatis & amoris mutui non
debere obliuisci, sed conquerētium neces-
sitates ope sua mutare, conquerentium in-
quam, seu indigentiam suam non suppri-
mentium, sed eam ostendētium, nec enim
mutis fit bonū, neq; de abundantia nostra
nos ostentare cōuenit quam aliundè acce-
pimus, nisi quando id cum iudicio neces-
sitas exigit. Tertiò conuenit numero Men-
sura, quam vocamus **Mat** voce translata
ab æquitate mensuræ ad modum in rebus
omnibus & obseruantiam decori, qua om-
nes exorbitatiæ intra Rationem omnium
actionum ethicarum mensuram coercen-
tur, & desideria quæ alioqui per libidinē
indecora

indecora sunt & fera, decora fiunt, cicurā-
 tur & mansuefiunt, quod vocamus **Tam**
 legentes **Mat** à dextra ad sinistram: Ser-
 uantes enim decorum, seruamus modum
 & seruantes modum sumus decori : Vide-
 tur tamen quod in hac translata, commu-
 nissima tamē significatione originalis seu
 intétione prima vox sit **Tam** decorum,
 at efficientia **Mat** vocali breui (vt bre-
 uia priora sunt longis cum hæc ex illis fiât)
 quæ significat fatigatum. Nam habitus
 mali si per contrariarum actionum conti-
 nuum exercitium fatigentur, citiùs do-
 mantur (**Tam**) quibus domitis tenetur
 mensura **Mat** seu modus, quem si tene-
 mus in omni actione, decori sumus, & no-
 minamur **Tamlich** à similitudine de-
 cori circa quod versamur. In illis autem
 duabus consonantibus, est & quod notetur,
 quod videlicet manentes eodem ordine
 cum interiecta ex quinque vocalibus vna,
 voces faciant significatiuas virtutum qua-
 tuor cardinalium, quæ retrograde le-
 ctæ officij vniuscuiusque singulatim ape-
 riunt, ita tamen vt inter illas voces me-
 dia terminetur per consonantem mediam
 & pro vocali habeat vocalium mediam
 & relicta nihil significet, quæ est **Mo/ Mo**
 quod medio vbiq; recta eundem sit,

*Arist. 5.
Eth. 6.1.*

& ab excessu cauendum: **Modus** enim etiã idem est quod caue seu vita. Vt autem Iustitia virtutes continet omnes, & earum quædam vnio est; sic & vox illa quæ medium seu Iustitiã denotat expressè, & cautelam imperat, medium tenet locum, eas veluti connectens, & ab excessu monitione seruans. Illarum prima est Prudentia rerum agendarum recta ratio, seu regula quædam & mensura dirigens operaturum, quæ ideò vocetur **Mas** generali nomine mensuræ ipsi appropriato, eo quod ipsa sit quæ præscribit quid decorum sit, & quo modo id acquirendum quo passiones animorum mitescant & rectitudini rationis commensurentur, quas tamen ipsa non domat nec mensurat, cuius officium explicat **Tam** decorum & mansuetum, quod à Prudentia docetur non fit. Altera est Iustitia quæ significatur per vocem **Met**/ id est Metior quod hæc rationis mensurã acceptã à Prudentia metiatur vnicuique quod suum est, & docta à præcedenti modos quibus desideria irrationalia rationi commensurari & mansuefieri possint per eosdem hæc actu domat quod dicimus **Met**. **Tem. De Modis Dicitur.** Sequitur **Met** vocali lōga, quod significat animositatem quæ

Met.

Met.

quæ vera potissimum est fortitudinis quæ molestias (**Mot**) superat, fortitudinis inquam veræ, ideòque non temerariæ nec effrænæ, sed eius quæ habet Iudicium consulentis debere **Mut** assumi frænum, quod vocamus **Tem**. Ultima est **Mut** **Mut.** seu cauea qua aues continentur ne volent quo volunt, vt & Temperantia est in qua leuissimæ & maximè volatiles variæque corporis voluptates captivæ sedent, & quæ de facto earum appetitui sobrietatis & pudicitiaæ frænum inijcit: neq; actum significat **Tem** fræno; siue etiam quod Temperantia seditionem (quã dicimus **Mut.**) internã & maximè sensibilem nutrit spiritus videlicet aduersus carnem, subtrahens ea carni quibus caro secundum rectam superioris Spiritus voluntatem vti non potest.

CAPVT TERTIVM.

En.

Numerorum omnium principium, Vnio, & finis est Vnitas, ex qua omnes exsurgunt numeri, ipsa verò ex nullo est, quam vocamus **En** voce significante terminum quemcumque tam initialem quam

De

quam finalem, infinitante etiam verborum significationem, cuius contrarium **Ne** / significat negationem omnem. In qua vocula, ut à naturalibus & magis agnatis ordiar, tria omnis generationis Physicæ principia docentur. Cum enim generatio sit transitus à non esse ad esse, necessarij ipsi sunt duo termini vnus à quo qui est priuatio formæ, quæ significatur per **Ne** / videlicet **En** legendo retrograde à dextra ad sinistram, alter terminus ad quem, qui est habitio seu acquisitio formæ, vel forma ipsa acquisita, quæ significatur per **En** vnum, seu vnum faciens, & terminans, quod, ut vnitas per se numerus nõ est, sed generalitatem numeri cuiusuis contrahit ad certam speciem; ita forma quæ per se quid cõpletum, non est, contrahat ad certam speciem generalitatem materiæ primæ, quæ inde sufficienter intelligitur, cum nec priuatio nec forma esse possit sine subiecto quod est Materia commune formarum omnium sustentaculum, quam expressè hac voce noluit Institutor docere, eo quod Materia concipiatur prior esse quam forma, siue prior eo quod vnum ipsum constituit, ideoque à nullo dependens, & cum generalissima generali-

generalitate, quæ in Vnitate vnica perditur, quam hæc vox **En** significat. Cùm **En** verò eadē infinitiuè & vocali longa sumpta significet Iuratū esse & Iurare, quod est testem inuocare Deum, occasionem possit dare suspicādi per Vnitatem comparatiuè posse intelligi Deum & quidem Patrem, tum quod Deus omnis Iuratę veritatis ratio sit & fundamētum, cuius proinde omnia dicta sunt Iuramenta, cum per quem iuret non est alius ab ipso: tum quod omnia Deo Sacramēto quodam obligata sint, tum denique quod vt Vnitati proprium est à nullo esse numero & ab ipsa omnes. Sic & Deus Pater à nullo est, ex ipso autem vt principio diuina humanaque sunt omnia, propter quem vt finem vltimum condita sunt vniuersa siue vt eum possessura, siue possessionis illius acquirendæ media, quæ iterum per diuinam suam infinitamque potentiam (vt & **En** infinitans est) omnia vt vnita sint facit & conseruat talia, sic vt vnum est omnes numeri & omnes in ipso vnum sunt, ita ab vno Deo omnia sunt plura, & in Deo per Ideas omnia vnum est. Vt autem Vnitas nec par est nec impar, ideoque sine contrario, ipsa tamen contrarietatis
radix

radix ita vt sola vnitare & paritas & imparitas percipiatur, & per illã omnes omninò numeri intelliguntur; Sic & à Deo primo die qui vni respòdet creata est lux, quæ qualitas caret contrario, qua tamen contrarij colores videntur, nec sine ipsa videri possunt, quæ non solum terminus est visionis vt Vnitas numerorũ finis est. sed & dispositio necessaria & veluti causa ad videndum, vt vnitas causa quædam est à qua Numeri sunt. Diem hunc vocarunt Maiores diem Solis qui fons indefessus Luminis est, vitæ & sanitatis sublunarium causa quædam, & constantiæ seu Vnitatis signum ob inuariatam lucis abundantiam & motus maximè notam similitudinem, quemadmodum ob contrarias rationes Luna, est symbolum contrariorum, propter quam Vnitatem fieri potest quòd datum sit primo diei nomẽ Solis quem vocamus **Son** voce cõmuni ad significandum Solem filium, redemptionis lytrum, conciliationem & eius signum quod est osculum. Conciliatio autem vnitas quædam est duorum ratione vtentium, & in corporibus morborum seu discordiæ fuga, & sanitatis & integritatis diuisæ restitutio, cuius auctor est Sol. Huius integritatis

Son.

tatis contrarium significat **nos** / vt ex
 cōposito liquet **Onnosel** Innocens sine
 noxa : Multa enim simplicia non solum in
 hac nostra lingua, obsoleta sunt, quorum
 composita in vsu sunt. Vel sanè dies ille
 Solis dictus est in memoriam primi diei &
 in eo lucis factæ, quæ in Sole maximè elu-
 cet ; siue etiam ex instinctu diuino (vt ta-
 lia multa etiam ignorantibus hominibus
 Deus suggessit futurorum præscius) quia
 videlicet futurū erat, vt tali die Christus
 Dominus cuius nomen Oriens oriretur
 tam nascens quàm resurgens, qui est filius
 Patris, Princeps pacis, salutis auctor, con-
 ciliatio nostra & redemptionis pretium
 factus & signum reconciliationis siue Sa-
 cramentum Vnitatis sub quo eum non
 osculamur tantum ore, sed & sumimus vt
 vitæ & integritatis animæ cibum & phar-
 macum, futuræ & lucis gloriæque pignus,
 quæ aliter aliterque de Christo & Sole ex
 Solis nomine Belgico possunt dici.

CAPVT QVARTVM.

Uwe.

BInariū dicimus **Uwe** quasi dicas **Uet**
 quod est articulus significans excellen-
 tiam

De tiam & **De** dolor, quod sicut ex natura-
liter coniunctissimorum vltima diuisione
oritur in sentiente dolor, ita hunc maxi-
mè sentiret primò binarius si sentiret eo
quod ille numerorum primus diuidatur
& quidem ita vltimò vt vltèrius diuidi nò
possit, quia alia non sunt diuidentia eum
quam indiuisibilia: quare etià omne diui-
sum seu fractum etià si in mille partes à
binario vocamus, In **two** id est in duo.
Cùm autem positium magis sensum fe-
riat & concipiatur quam priuatio qualem
includebat **En**/liceat per hūc numerum
intelligere duo esse positia principia, quę
diuisibilia seu corruptibiliū stabilem, &
velut perennem productionem æternant
sicut Binarius retrograde lectus **Two** sig-
nificat, æternat ob quam inter alias cau-
sam dedit Deus Adamo adiutorium simi-
le illi, nec enim bonum erat hominem esse
vnum seu solum, sed binos. Vt verò per
Vnitatem comparatiuè intelleximus Deū
Patrem; ita Binarius significabit Filium,
qui vt ille à sola est Vnitate, ita ipse à solo
Patre procedit, in quo scilicet Filio con-
dita sunt vniuersa in cœlis & in terra, vi-
sibilia & inuisibilia, quę omnia constant
aut physicè aut metaphysicè duobus, ma-
teria

Two**Coloss. 1.**

teria & forma, vel genere & differentia. Filius etiã id quod vt indiuisum & incorruptum maneret, & ad æternitatem creatum erat, diuisionem tamen & corruptionem ex peccato patiebatur, genus scilicet humanum æternitati iterum & incorruptioni restituit, relicta tamen vnicuiq; libertate sua quæ ad minimum ad duo est, & radicem habet intellectum per quem procedit Filius, quod docemur si in voce hac **The** literas ita transponamus vt prima fiat vltima: Nam **Det** vocali longa **Det** significat scientiam seu cognitionem, per quam Filium procedere docet Theologi, qui obtusum per ignorantiam humanum intellectum exacuit, quod dicimus **Det** adferens breuem suam facilemque legem, que dicitur **Det** vocali breui, secundum **Det** quam homo acueretur, & intelliges fieret in ijs quæ necessaria sunt, vt consequatur æternitatem quod significat **Celo** id est **Celo** ad æternitatem veram (quamuis etiam in humanis scientia **Det**) viam certissimam ostendit assequendi nominis & famæ inter mortales immortalitatem, quia doctrina via est ad honorem, vnde & doctrinam vocamus **Leet** / quod ducat honorem.) quã vt possemus assequi qui iam corrupti

C

eramur,

If. 53.

De

eramus, Filius integritatis nouæ auctor
 pro nobis dolores nostros portauit, & fa-
 ctus est quasi ipse dolor **Hec** **we** / de quo
 ipse ait; Intrauerunt aquæ vsquē ad ani-
 mam meam, quæ stetit inter iram Dei, &
 pœnam generis humani media, vna facta
 cum Deo vt iræ Dei (quæ per aquas po-
 test intelligi, quod illam per diluuium ma-
 nifestarit) firmus esset terminus, non mi-
 nus quàm firmamentum quod secūdo die
 factū est, diuisit aquas ab aquis, per quod
 intelligunt multi hunc aerem infimum,
 quod ille sit firmus & immutabilis termi-
 nus constitutus inter aquas inferiores ma-
 ris & fluminū, & superiores quæ in media
 aeris regione generantur. Diem hunc vo-
 camus Lunæ, quæ dicitur à monendo
Man / ea quod per diuersas lunas & ea-
 rum partes homines moneantur quid age-
 re debeant, in memoriam fortè constitu-
 ti termini aquis, quibus Luna & omnibus
 humidis tanquam regina quædam in me-
 dio constituta maximè manifestè domi-
 natur: Vel fortè in honorem secūdæ per-
 sonæ, quæ, vt Luna incorruptibilium seu
 cœlestium corporum vnum est & infimū
 supra corruptibilia tamē omnia locatum,
 incorruptionis expert, corruptionem ta-
 men

men quandam varietate sua præfert; sic ipsa secunda persona æternus & incorruptibilis Deus, incorruptibilium ratione vtentium infimam naturam assumpsit sub habitu corruptionis sine peccati corruptione: nec enim dedit sanctum suum videre corruptionem.

CAPVT QVINTVM.

Die.

A Ternæ vicissitudinis generationum duo positiui termini materia & forma vt componant completam substantiam sub ijs rationibus tantum non sufficiunt, sed vnio quædam requiritur, quæ vtramque connectat, quæ eadem est cum vtraque, & ex vtraque resultat, quam significamus per Ternarium, qui dicitur *Die* **Die** communi nomine ad significandum nexum, circum-actionem, & rectitudinem plerumque motus, eo quod in eo primum omnis numeri natura vertatur, Paris quidem, quia includit binarium, Imparis verò, quia ipse Impar est ex funiculo triplici ipse factus, quia ex tribus vnitatibus, quæ vnitas quasi simplicissimum filamen est, ex cuius multiplici nexu

C 2

exurgit

exurgit omnis diuersitas numerorū. Qui Ternarius eadem de causā Spiritum sanctum posset significare, qui vt Tertia est personā in Sanctissima Trinitate, ita Ternarius eius naturam conatur adumbrare, quia ipse Patre & Filio amore, qui ipse est, iunctis ab vtroq; procedit diuersa tamen ab vtraq; persona & æqualis vtriq; sicut Ternarius ex Vnitate, & binario seipſis iūctis fit, & diuersus est numerus ab vtroque & æqualis vtriq;. Cū verò Spiritus sanctus dicatur esse Amor & nexus Patris & Filij qui amat se vt loquūtur Theologi ideòq; rectā & simul vtrumq; respicit; sic & hæc vox **Die** trāspositis literis non significat modum eius procedendi, sed ipsa primaria vox eum significat, quæ cū denotet nexum essentia rationalis & personæ, non alium potes intelligere quàm duorū per voluntatem ex qua Amor est. Nec tamen vox hæc proprietatis illius ex transpositione literarum sumptæ est omninò expers: Nam si prima litera fiat vltima audis **Red** / quod significat rationem seu sermonem cum ratione qui datur etiam non cogitantibus vt id loquantur quod oportet à Spiritu scilicet Sapientia & Intellectus sermone ditāte guttura, qui suos docet

Red

Mash. 10.

docet omnia, cuius doctrinæ seu sermoni-
 quæ contraria sunt: vt generaliter omnia
 aduersantia rationi quæ à Spiritu est, ea
 obsunt, vt **Red** contraire lectum facit
Der obsum: quia prudentia Spiritus est
 vita & pax: pax quidem, quia etiamsi vt
 hominis motus ad suum finem ducat, mi-
 rabiliter vias mutet (vt & **Dre** significat
 mutationem localem circa idem tamen
 centrum) ita tamen mutat Spiritus & par-
 titur diuersitatem donorum suorum vt
 terminentur in eodẽ centro & fine qui est
 visio Dei, ita vt quidem videatur esse mu-
 tatio, sed, semper eundem fixumq; habeat
 terminum Cuius cõstantiam motus æter-
 nam denotat **Dre** relectum quod facit
Erd Terra quæ in æternum stat, & ab hac
 quiete dicta est, vt alibi fortassis videbi-
 tur, vel sanè ab ipsa terra quies. Etsi enim
 hic veniãt segetes, illic fœlicitus vuz, atq;
 ideò terra alia atq; alia à se videretur esse
 & quodammodo moueri, ad eundem ta-
 men finem talis est, vt alijs atque alijs ho-
 minum necessitatibus & commodis sub-
 seruiat. Prudentia verò Spiritus vita est,
 eo quod motus amoris quo in Deũ fertur
 anima clarissimum est argumentum vitæ,
 quæ vt in corporeis est à forma, & ab ex-

D. Paulus.

Der

Erd

terno spiritu fouetur & recreatur non minus quam ab alimentis sine quibus etiam aliquot dies vita perdurare potest, at sine circumfusi aeris haustu vix ad minimum tempus; Sic & vita animæ est à Spiritu sancto, qui corpora etiam iustorum morientium mutat in melius, eamq; largitur portionem quam præparauit (**Red**)

Red

Deus diligentibus se, eos recipiēs in fidam stationem, quam etiam significat **Red**/ iam emensos turbulentum huius sæculi mare, supra quod Spiritus Dñi fertur dominans potestati maris, & motum fluctuum eius mitigās diuino suo fauore, quo qui destituti sunt tam diu in maximis æterni naufragij periculis fluctuant, donec cursum idem Spiritus aspirando iterum præueniat & adiuuando prosequatur: Nam mare quod tertio die accepit locum suum, symbolum est huius mundi in cuius aquis vt potestatem suam posuit, & voluptatem Spiritus Draco, sic super easdem illi dominatur Spiritus Columba amica aquis. Ille enim dormit in locis humidis, & feruescere (vnde dictū est mare

Iob. 40.

41.

See.

Luc. 11.

Apoc. 12.

See) facit quasi ollam profundam maris, nec requiem inuenit in locis inaquosis sed & mittit post mulierem aquam tanquam

quam flumen ; Cœlum quidem etiam continuo mouetur , sed regulariter & ab Intelligentia ; aſt mare ab inconstanti ſydere . & turbulenta ventorum vi , nunc ad ima deprimitur , nunc ad ſumma extollitur , nec permanentem dat in ſe hominibus manſionem , ſed monſtris inſormibus , quorum minima à maioribus vorantur , ipſumque voraciſſimum eſt ; quod cùm omnia flumina recipiat , non tamen redundat . Mundus ſanè , aut potiùs illi qui ſecundùm eius dictamen vitam degunt , non metiuntur motus animi ſui ſecundùm rectam rationem , ſed varietatem appetituum ſuorum , quos dum ſequuntur aut ſubitò eleuantur , aut decidunt , nec idcirco locum dant rationi , ſed Ambitioni , Auaritiæ , ſimilibuſque monſtris , quibus ſimiles effecti deuorant Inferiores , qui iſtis obſequi non minus debent , quàm illi Monſtris talibus ſeruiunt . Vnde rectè dies hic dictus eſt Martis , quem noſ vocamus **Dinſdach** / id eſt ſeruitij diem : Mars enim è Iunone ſola ſeu muliere Inconstantia ſymbolo natus omnia contra rationem vi agit , cui obſequi

peccati seruitus est, cum seruire Deo, regnare sit, Nec enim **Mars** in hac lingua dicitur à quouis Seruitio sed militari; vt vulgò quempiam sub tali Duce seruire dicimus. Cum autem omne bellum aut iniuste assumatur, aut ad iniustitiam puniendam, ideòq; ab vna parte stat irrationalis motus plerumq; ex superbia aut inuidia, per quam mors & omnis inordinatio intrait in orbem terrarum, bene dicitur dies Martis in memoriam separati maris (à cuius natura fortè dictus est sic **Dæmō**, cum & apud nos vocetur **Mer** / & Nartis nomen nostras sit) quod ex superbia quadam & inuidia videtur bullire indignans, quod cum ex natura requirat esse immediatè super terram, infra eius superficiem depressum sit, quod indicauit primus vocum Fabricator cum seruitij huius militaris causam in voce hac inclusit: **Di** enim id est milito, si retrograde legas significat **Di** inuideo, quod saltem ab vna militantium parte verum est: quamquam & fieri possit quod multi à bona causa stent, non ob causæ tamen bonitatem militent sed lucrum; quo circa & Mars à Thracibus, qui etiam huius fuerunt linguæ, dictus est **Gradius**, eo quod in bello iniusto occasiones

Di**Di****Di**
Di

siones plurimę sunt vt quis citò fur fiat, in Iusto multæ. Sed ne passiones turbulentæ inundent animum, requiritur fauor Spiritus sancti qui vnicè conuenit, deinde vt aggerem opponamus ex fruticum & arborum (quę hodie initium cœperunt) congerie, scilicet & corpore quidem calcemus terram & in hoc sæculo degamus, sed mentem ad cœlestia erigamus: Deus enim Os homini sublimè dedit cælumque tueri, & Iustus vt palma floret, estque vt lignum quod fructum suum dabit in tempore sui floridus pulcherque aspectu ob honestatem vitæ, & frugiter ob exercitiū virtutum.

*Psal. 91.
Psal. 1.*

CAPVT SEXTVM.

Uir.

Qui spectans in cœlis perpetuitatem regularis motus, & quidem circularis, quo tam vasta corpora secum indefesse circumterunt tam ingentes tot astrorum moles, per tot maximè distantium locorum, spatia, quę inexhaustâ profundunt lucem, à qua per omnes vniuersi partes calor dispergitur, qua cuncta viuunt & roborantur, qui inquam hæc similiaq; spectas in cœlis non admiratur aut bratus est

est aut non considerat, paulò fortassis melior, quàm ij qui ex talium consideratione eum tribuerunt honorem syderibus qui debebatur soli Deo : Nam licet mirabilissima sint & proximè ex diuinæ Triadis pulchritudine videantur oriri vt quaternarius Ternarium proximè sequitur, tantò tamen & quidem incomparabiliter inferiora Deo sunt, quantò artifex præstat operi suo ex cuius perfectione vt benè colligis nobilitatem artificis, sic & Cœli enarrant gloriam Dei non habent, ita vt conuenientissimè à nobis sydereum Cœ-

Hemel lum vocetur **Hemel** / eo quod ipsum qui per exochen ipse est manifestet, cuius stellæ tam errantes, quàm fixæ die quarto factæ sunt, quem numerum vocamus **Uir** communi nomine ad significandum ignem & ferocem. Ignæ autem naturæ Cœlum & stellas Platonici alijque aliqui Philosophi arbitrati sunt, sed falsò ob conuenientiam loci, coloris, effectus calidi, & consequentem motus celeritatem, ita vt ab igne dici videretur numerus in memoriam operis quarto die facti. Ignea autem natura rerum domitrix illa videtur esse quæ significet Dei summam potentiam per quam regnat decorem indutus & for-

& fortitudine præcinctus, qua ita firma-
 uit orbem terræ vt non commoueat,ur,
 quod decore & ordine seruato Iustitiæ a-
 nalogicæ vbiq̃ue obtinetur, quæ Iustitia,
 vt ignis segregat ea quæ sunt diuersi ge-
 neris, & eo ipso quæ sunt eiusdem con-
 gregat, sic tribuit vnicuiq̃ue quod secun-
 dùm naturam suam & decus postulat ha-
 bere, quod dum vnumquodq̃ue habet,
 non est cur quid commoueat,ur. Sed
 de stabilitate hac loqui pertinet ad nu-
 men Vestæ, quod à firmitate dictum est,
 & ignem sacrum habet, cuius in ciuili-
 bus officio fungitur Iustitia generalissi-
 ma in qua firmamentum est & decor om-
 nis communitatis, per quadratam stru-
 cturam virtutum quatuor, cum quadra-
 ta firmissima sint. Est enim in igne lu-
 men quo prudentia, est actio fortissima,
 qua Fortitudo, est Puritas, qua Iusti-
 tia propriè dicta, est denique Leuitas
 qua significatur Temperantia per quam
 animus à voluptatibus terrenis extollitur
 ad altiora animi bona. Vt autem in igne
 maximè spectatur calor & siccitas; Sic in
 omni actione & præcipuè publica debet
 mens incalescere honesti appetitu & ap-
 petitum moderaminis modice circum-
 scribere

scribere firma siccitate : atq; vt Caput superiorum symbolum per calorem à spiritu animali vectum extremis pedum digitis in ictu oculi imperat, qui ilico mandata capitis ferunt, sic & in omni bene instituta communitate debent illa quæ à capite imperantur (quod & à caloris natura

Heten. dicimus **Heten**) Inferiores serè firma sua siccitate, vt & siccum à ferendo vocatur

Drog. **Drog** voce temporis Imperfecti, eo quod onus illud continuò subditis incumbat & imperfectionis subditorum continua debeat haberi ratio à Superioribus si imperfectè mandata ferant. Duo verò clarissimè operantur Stellæ, claritatem & calorem, quibus qualitatibus Deo se quasi approximant: Calore quidem ob agendi potentiam, & claritate ob lucem per quã significatur Sapientia, ex cuius diligenti consideratione rapimur in admirationem & agnitionem opificis, ex qua deinde gliscit calor amoris diuini augeturque sufflamine Spiritus sancti qui sub igneis linguis discipulos accendit, purgauit & illuminauit. Cùm autem lux necessaria sit ad videndum & luminaria die quarto facta sint, illum Mercurio ascriptit Antiquitas qui à considerando & videndo dictus est

Merker

Merker de quo fortassis alibi, sed hic sub nomine **Wandach** à **Wan** id est præmoneo. Hinc **Wadel** ambulo quod est nunciij, pro quali & habitus est Mercurius, nunciorum enim ambulatione homines inuicem præmonitiones partiütur, quod item officium est considerantis cum & stellæ factæ sint in signa monitoria temporis, cuius Deus voluit nos per sydera præmoneri ob eius pretium & elabilem occasionem ideòque maximi æstimandum esse, quod voci inclusit, Si enim **wan** vertis, habes **Waw** quod vltimum minutum significat, indicans etiam minimi temporis rationem habendam esse, & minima etiam à Sapientibus considerari vt vulgo dicimus **Waw ende wys** Tèpus enim cum semel præterijt non reuertitur, & quamuis non sentiatur, est tamen edax, quod in nomine etiam suo includit, **Wit**. It enim significat idem quod comedit, & calor qui in igne maximus est, ideòq; & ignis vocatur **Wit** ferox quod calore suo omnia consumat, cui contrariatur **Wiu** quod significat aut largum, ignis autem voracissimus est, aut aquam: quæ contrariatur maximè igni, cum quo aer conuenit in calore & Terra in siccitate.

Wan.
Del.

Waw.

Wit.
Wiu.

Ferus

Ferus sanè ignis est per quem vltimo omnia peribunt , & quidem tunc videtur quod quarto omnia perierint : Nam primò perijt mundus pereunte fine eius Adamo terreno per peccatum ideòq; grauissimè. Secundò in diluuiò non tam grauiter , tertio in æthere cum cœlestis Adam pro omnibus pèdens in aere mortuus est, & vltimò in fine mundi per ignem , cùm iam omnes homines mortui erunt. Sed vt duo priora elementa graua sunt ; ita & grauis fuit interitus hominum: alia autem leuia sunt , sic per interitus vltimos eleuantur homines per gratiam & completam gloriam: Verumtamen nonne & in Christi Domini morte quatuor elementa videntur interijisse? Nec enim terra quæ tam variè ditatur & ornatur à Deo , nuditatem factoris sui texit ; In amaritudine etiam animæ trahens aerem commendauit spiritum in manus Patris , & qui aquas fecit omnes , easque eduxit sæpiùs è petra, Sitiuit, & clamans se derelictum à Deo qui ignis consumens est , igne amoris liquefactus est.

CAPVT

CAPVT SEPTIMVM.

Uib.

Quandoquidem denarius tessera est
 omnium corporum, seu collectio
 quædam omnium quæ constant materia &
 forma, eius medietas Quinarius rectè sig-
 nificabit elementa, quod ex eorum mutua
 mixtione & actione omnia fiant vt **Uib**
 solus in se lectus seu mixtus efficit decem,
 quem nulli simplicium numerorum ne-
 quidem bini statuunt nisi æqualiter à qui-
 nario remoti, cuius ita indiuisibilis socius
 est binarius, vt quinarij per quinarium
 multiplicatione in infinitum semper assi-
 stat quinario, eo quod bis quinque consti-
 tuant numerum corporei mundi tesse-
 ram, qui ex duobus physicis constat:
 Cùm autem facilis sit lapsus cognatarum
 literarum in se mutuo, equidem ab ini-
 tio putem dictum fuisse **Ueb** vel **Uef** **Ueb**
 quasi dicas **Ue** pecus & **Uef** eleuo, vel
Ue genitale, & **Uf** exerceo ab opere
 fortassis quod die quinto fecit Deus, seu
 creatione auium & piscium. Auium autem
 magna est salacitas, & piscium elemen-
 tum citissimè terminos accipit alienos,
 quod

quod vtrumq; ad generationem maximè
 conduit & multiplicationē, quæ in vtro-
 que genere insignis est, & prima eius be-
 nedictio ipsis à Deo data est, cuius multi-
 plicationis internum augmētum vocamus
Def. Generatio autem naturalissimum
 est viuentis opus (& quidem pressius in
 pecore, cū anima hominis veniat aliun-
 dè) & aliqualis finis eius vt generando
 multiplicetur, multiplicatum. diuersis
 temporibus, diuersis etiam hominibus
 seruiat delectatione, opera, carne, lana,
 pelle, fimo, & quia naturaliter idè ne-
 cessario agit, & semper eodem modo, vt
 & **Web** quomodocumq; legas idem sonat
 & significat; fœcunditatis autem illius per
 diuinam benedictionem primūm datæ vt
 memoria seruaretur, nominatus est hic
 dies Tonantis **Conerdach**. Nam plu-
 uia habent fœcunditatem, primò ex mix-
 tura materiæ pinguis quæ vna cum vapo-
 ribus è terra & mari eleuatur; deinde à
 spiritu incluso & calore per Solis radios
 imbri impresso, qui quo insignior est in
 Tonitru, eo & fœcundior est eius pluuia
 cui Iupiter propriè præsidet, Iuno verò
 illi quæ cadit sine tonitru. Talis autem
 pluuia videlicet cum tonitru, vi penetrādi
 & sub-

Def

& subtilitate partium aprissima est ad fecunditatem, & semina per eam citissime macerantur & germinant ex quorum deinde productis viuunt animalia & crescunt. In illa autem voce **Toner** vltima syllaba vniuersitatem significat aut excellentiam vt sepiissime alias in substantiuis, in adiectiuis verò cōparationem. Deinde **Ton** significat tonum, qui vehemētissimus est in tonitru, à cuius similitudine vocamus genus quoddam vasis **Ton**. Sed quid vetat diē hūc suggerēte Deo dictum esse Tonantis, quod simili die grauissima ira desequire inciperet à Tonāte in Tonātē cuius aquę intrarēt vsq; ad animā eius & tēpestas demergeret eū, ita tamē vt piscē, qui ex aqua sibi vitā haurit, & comedētem prolōgat, vt & Christus Dñs ex aqua miseriarū, vitā glorię sibi & nobis eum māducātibus acquisiuit: nisi enim māducauerimus carnē eius, nō habebimus vitā in nobis, quę caro sicut virtute supernaturali Spiritus S. organata est mox vt Virgo protulit quinq; verba, *Fiat mihi secūdum verbū tuum*; ita eadem fit nobis in animę cibū per quinq; verba. Die etiā Iouis quo prima benedictio data est, instituit Dominus calicem benedictionis, à cuius vini fructu multiplicati fideles

Toner
Ps. 68.
D in ne-

Col. 31.
37.

Wijn.

in negotijs hulus mundi, vt pisces muti sunt, & mente vt aues in cœlestibus versantur, ad quæ simili die auium Rex ascendit bibiturus in regno patris vinû nouum, scilicet lætitiæ qua cor mœrore contractû dilatatur: Vinum autem lætificat cor hominis, vnde à nobis dicitur **Wijn** quasi dicas **Wij** dilato & **Jng** arctum vinum in iucunditatē creatum est & non in ebrietatem ab initio, exultatio animæ & cordis vinum moderatè potatum. Vt verò vinû quod videtur diuinum, sic non vnam habet rationem suæ etymologiæ. Et quidem calore suo mentem bibētis quasi diuinam facit, ideòq; dictum à **Wij** & **En**/ simile Vni, quod Deus est, qui infinitè distat à rebus creatis, quæ cùm ipsi sacrantur (sacrare autem dicimus **Wijn** dissyllabum) quodammodo diuinæ fiunt & longissimè à seipsis elongantur, ita vt ad seipsas seu priorem sui vsum profanum redire omninò non possint sine sacrilegio, quod vt cætera peccata omnia, ratione impossibile censetur, atq; ideò nouæ quodammodo fiunt quod significat **Wijn** retrograde lectum **Wijn** nouum. **Wijn** autem dissyllabû significat dilatare & sacrare, deinde etiam runcare, quod in corpore facit

vinum

vinum moderatè sumptum, illud videlicet ab humoribus malis, pituita bile & similibus purgans. Res verò quæ Deo sacrantur ideòq; à seipsis dilatantur, aut purissimæ debent esse, aut eo ipso puræ fiunt. *vt enim quid acceptabile sit omnis macula nō erit in eo.* **Leuit. 22.**

Vt autem generosus animus imbellem nō aggreditur; sed spernit etiam lacepsitus: sic & vinum immoderatè potatū occupat synciput & corporis partes anteriores, vnde ex illo etiam antrosum cadunt, & dormiunt, cū contrarium videatur accidere in illis qui ex ignobiliori potu gentibus Septentrionis communissimo ebrij sunt, quæ vocamus **Bier** / vel quod potum damus cum fauore siue honoris gratia, vel quod honestatis in potatione obliuisci non debemus, cuius intemperantia facilè honesti obliuionē inducit, vel quod potus promptiores faciat ad offerendum & præbendum, vel etiam audaciores ad arduum quid sibi alijsve imperandum, vel deniq; quod intemperantia eius faciat ex hominibus porcos mares seu libidinosos, aut etiam sæuos & clamorosos vt **Vrlos**, quæ omnia quatuor istis literis optimè possunt significari. Nam **Bier** dissyllabum significat illum qui offert, aut impetrat;

Bier

monosyllabum auté aut porcum marem
aut vrsu[m] : At si diuidas in primitiua sua,
Bi significat cum vel apud, & **Er** hono-
rem seu honestatem. In qua vocula om-
nis honoris fundamētum, & honore digni
officium, & eius etiam quī honorare debet
indicatur. **Er** enim significat prioritatē,
& hinc honorem. At quia omnes hominū
causæ materialis videlicet formalis, effi-
ciens & finalis æqualitatem omnimodam
inter eos volunt esse & nullam prioritatē,
vt hanc statuas non facit natura quæ æqua-
lis est omnibus, sed ratio quæ videt quid
potiùs in vno quod in alio non est, ideoq[ue]
deberi honorare quod peculiariter à Deo
habet præter alterum. Est ergò superio-
ritatis fundamentum Ratio, quam habes
si **Er** relegas. **Re** enim significat ratio-
nem (hinc dicimus **Reen** rationes, **Re-
lych** rationi simile.) Si ratio est funda-
mentum auctoritatis, & vtraq[ue] ita innexa
sibi mutuo vt à se diuelli non possint, vt
duæ illæ literæ alium situm habere non
possint quin significēt rationem & hono-
rem ; non debet ergò facti tui seu volun-
tatis primaria ratio esse Auctoritas seu
potentia, sed recta Ratio, quam si seque-
ris, iam illi à quibus te oportet honorari,
debent

debent ad mandata tua parati esse (significat autem **Re** paratum) qui enim potestati resistunt Deo resistunt: Quamquam & huic voculæ etiam aliud inclusum fit, videlicet quod honore inuicem præuenire debeamus, quasi dicas **Erre** prius paratus. Sed dices rectam rationem non ab omnibus etiam doctis, etiam inquirentibus non semper inueniri. Fateor; Sed si inquirere volentes abigant cæcum suum ducem, Amorem sui & commodi sui particularis, eam inuenient, si inquam, honorem quem tibi vis à subditis fieri (honor autem non est tam in gestu corporis quam præstandis operibus) prior paratus sis dare vni eorum aut omnibus, si eorum vnus esses, à quibus tibi vis dari, aut num paratus esses illa præstare si tibi cum simili ratione imperarentur à Superiore tuo. Quæ si attentè fierent, nunquam inter Superiores & subditos sonaret **Errer**/ nec austeritate irritarètur subditi, nec inobediètia Superiores. Hęc enim potissima causa taliũ dissidiorũ est quod vtriq; velint haberi **Er** honorè, illi quidè sine **Re** seu ratione, hi sine **Re** seu prõptitudine obsequij. Est itaq; prioritati dādus honos, sed & est auctoritatis imperare cum ratione

Rom. 12.

non cum austeritate & potentia, à qua Græci
220. 34. Magistratus suos seu Reges nominarunt
 Dynastas, ineptiùs quàm Latini qui à re-
 gendo, vel potiùs ab officio eius qui rex
 est, vniuersum vocarunt **Be** rectum re-
 gimen: Nec enim regentis cuiusuis tam
 est potètia quàm Ratio, nec tam deferen-
 dus diuitijs honor quam rationi, quamuis
 quandoque in precio precum sit & donet
 census honores vt ait Ouidius, ita vt id
 quod inferius est dignitate & ordine, quia
 ex inferioribus terræ est, hominem ali-
 quando sine prudentia ad altitudinem
 dignitatũ euehat. Inferius enim vocamus
Cleg quod retrograde lectum **Gelt**
Gelt idem significat quod **Valet** & pecunia, quæ
 ex vilceribus terræ eruta, & Inferorum
 Deo attributa, quæ non tantum mensurat
 rerum vendibilium valorem, sed & eum
Gelt sæpius statuit ad honorum & dignitatum
 seriem quam vocamus **Glet**/quæ vox ex
 hjsdem fit literis ex quibus cõponitur vox
Gelt & **Cleg**. Vbi notandum est, quod
 ex quatuor illis literis **Gelt** seu pecunia
 fiât octo voces significatiuæ in hac lingua,
 non minus quàm octonarius seu æstima-
 tio fieri debet seu ex quaternario seu de-
 coro Iustitiæ quæ in venditione & emp-
 tione

tione generalissimè exercetur per pecu-
 niam, quæ optima est, quæ staua **Egel.** **Egel**
 Aurum enim super cætera metalla est eo
 quod neq; ærugo, neq; rubigo vlla, neq;
 aliud ex ipso cõsumat bonitatem eius, aut
 pondus minuat, & ipsum constans est con-
 tra domitores rerum aceti & falis succos,
 quocirca & illud Imè seponitur **Legt/**
 & consilium avari est qui animam suam
 vxnalem habet **Legt/** Mentire vt id ac-
 quiras. Quod vitium quam sit pecuniarũ **Leg**
 amatoribus familiare vulgus nouit, quẽ-
 admodum etiam illud emptionis vocabu-
 lo quæ sine venditione non fit, intexit
 primus linguæ Fabricator: Nam si dicas
 Emo **Gel/** venditor vicissim merces suas
 plus nimio laudans necessariò opere res-
 pondebit, **Leg.** Mentior, decipiensque
 ipse emptorem à fallacibus diuitijs bis de-
 cipitur; Semel quod virtutem animamq;
 viliozem habet quam pecuniam, & iterum
 quod fœlicitatem quærat & quietem in
 spinis, quibus Veritas comparauit opes. **Egit**
 Verè enim *echinata* sunt **Egit/** nec mi-
 nus quàm Echinus aut Herinacius spino-
 sæ, curis argentes animum habentis & a-
 mantis eas vt augeat seruetque: Sciuntur
 enim veloces esse, & eo citiùs abire quo

velociùs aduenère, & quasi indomitæ
 apud neminem manent certò, ne quidem
 tunc cùm vigilantissimè coercentur non
 minus quàm **Elgt** seu **Bison** Tauri ge-
 nus Schyticum maximè velox est nec vn-
 quam domatur. Spinæ etiam sunt eo quod
 inuidiam aliorum excitant & irritât quod
 dicimus **Celg**: plurimæ enim lites prop-
 ter opes sunt, & iniquus propter rotundas
 & volubiles opes in talibus opibus Ius suū
 & seipsum includit vt Echinus spinis suis
 escam abripit, & illis se contra omnes insi-
 dias inuoluit immotus, non astu se vel so-
 lerte aliqua vi defendens, sed inuolucro
 spinoso & rotūdo. Ab hoc animali mutata
 media in tenuem dictum est **Debe** instru-
 mentum quo linum in tenuissimas fibras
 diuellitur & à stupa purgatur, ita vt hæc
 pectini adhæreat, illud purum trāseat, illa
 futura aut tomes ignis explodendis tor-
 mentis, aut monile non baccatum furis,
 aut certè in alium vilem vsum; hoc verò
 non solum proximum delicatæ carnis te-
 gumentum à rudiori lana illam defendēs,
 sed & ornamentum in plurimis etiam di-
 uinis. Huic autem instrumēto similes sunt
 diuitiæ non solum propter spinas seu sty-
 lus terreos, sed etiam eo quod diuitiarum
 amator

Elgt**Celg****Debe**

amator non potest fieri filium quod transeat per foramen acus qua Deus sibi facit vestem gloriæ ab intus in fimbrijs aureis circumamictæ varietate, eo quod talis per diuitias non transit peregrinus vt Linum, sed hæret vt stupa, ideòq; stupea veste indutus, proijciendus est in tenebras exteriores & futurus pabulum ignis & tortorum exercitium. Sed hæc fortassis conuenientiùs spectabant ad diem in quo supremus Adamo honor datus est.

Math. 15.

Psal. 44.

CAPVT OCTAVVM.

Ses.

ANterior numerus elementa expresserat tãquam materiam ex qua milcentur corpora, quorum perfectiones quatuor sunt, prima est corporum sine vlla anima, secunda viuientium anima vegetatiua, deinde sensitua, & quartò rationali, quarum perfectione primam ordine sed vltimam dignitate refert Senarius, qui vt quaternarius stabilitatis & incorruptionis signum est, sic ille mutationis, quæ prima est simplicium corporum in se mutuo sine vllò vitæ principio vt *Ses* per simplicem cõuersionem *Ses*

D 5 **semper**

semper idem sonat quod Marimum, ideo-
 que varium etiam translata voce ad homi-
 nem Luna quarta natum, cum & mare à
 radijs & vi Lunæ senis horis fluat refluat-
 que, & Veneris tydus à quo hic dies nomi-
 natur crescat & decrescat. Hic numerus
 quo venustas significatur solus intra pri-
 mum denariū perfectus est (eo quod par-
 tibus suis æqualis sit, nam se pares vnum,
 ter binarius, bis ternarius eundem nume-
 rum constituunt, & iterū eundem Vntas,
 & duo & tria simul iuncta) vt & venustas
 quæ venustissima & perfectissima est in
 virtute intra hunc mūdum, quæ significat
 denarius, & proxima sextenario quietis
 signo in qua *Sabbatum erit ex Sabbatho* seu
 continua quies post dormitionem corpo-
 ris. Et quidem intra denarium vnicus
 tantum inuenitur perfectus in argumen-
 tum, hominis perfectionem aut vltimum
 finem in hac vita consistere in moribus, in
 futura secundum mores, quos in omni ge-
 nere officiorū decet esse decoros vt **Ses**
 quaquauersum significat id quod decori
 est. **Se** enim bonos mores significat, &
 grauem quandam pulchramq; cum deco-
 ro in omnibus modestiam seu posituram.
 Dicimus enim **Set** pro pono quod &
 pronun-

1	2	3	1
6	3	2	3
6	6	6	6

Is. 66.

Se

pronunciavit viuentium mater Eva à na-
 tiuitate **Dei** posuit, inquiring, Deus aliud
 semen pro Abel **Dei** ergò si serues deri-
 uationis modum esset genitiuus à **De** / eo
 quod sexto die homo propter quem om-
 nis reliqua pulchritudo & decentia facta
 est, & quia omnes corporearū pulchritu-
 dinum gradus cōtinet, creatus est ad ima-
 ginem Venustatis summę die Veneris im-
 pressæ (quæ **Uydyach** dicimus à **Uy** **Uy**
 quod est liberum & libero, & procor)
 quam libertate arbitrij postquam detur-
 pauerat primus homo, Secūda in Deitate
 persona naturam humanā nigram quidem
 sed formosam procatu sibi iunxit in Vir-
 gine cum Sacramento inuiolabili in Chri-
 sto & Ecclesia die sexto, & sexta ætate
 mundi, & iterum die sexto seruam Dia-
 boli libertati restituit, cum prius docuis-
 set morum & virtutum pulchritudinem,
 vt post huius vitę senarium ad rerum om-
 nium fatorem & pulchritudinis iusorem
 posset peruenire. Senario enim hæc vita
 significatur in qua oportet operari vt
 Deus operatus est, vt ad septenariū que-
 tis veniamus. Nec enim qui creauit nos si-
 ne nobis ad similitudinem pulchritudinis
 suæ, complebit, reparabit similitudinem
 suam

suam in nobis sine nobis , sed vult vt recordatio damnationis & eius causæ timorem excitet ne peccando iterum subijciamur pœnæ; & memoria liberationis annorum excitet eius qui ex amore puro liberavit : Nam misericordia præcessit faciem eius : ac iustitia & iudicium præparatio sedis eius, in qua vt per bonos mores sedeamus (Sedere significat **Sed**) facti sumus , illud videlicet Iudicium quo nos nostra opera examinamus iudicamus & in nobis punimus. Huius rei typum videtur mihi Deus dedisse in nominibus Sem & trium filiorum eius & in eorum potiùs quod ex Sem oriturus esset speciosus forma præ filijs hominum qui doceret misericordiam & Iudiciû. Sem enim dictus est quasi dicas Se Sem decori domus eo quod in eius posteritate seu domo seruandum esset decorum figuratè apud Hebræos, & etiam reuera, eo quod Christus Dominus ex eius domo seu familia oriturus, restituere decorum ablatis ijs quæ decoro aduersabantur per misericordiæ scilicet dulcedinem & Iudicij aciem tanquam gladij ab vtraque parte acuti ex ore eius procedentis : de forti enim sed occiso egressa est dulcedo, quod vtrumque significat Sem :
Idem

Idem enim est quod mel seu melle illino,
 & versum lectum **Mes** cultrum signifi- **Mes**
 cat aut gladium, non quod decorum sit
 gerere cultrum melle illitum seu perni-
 ciosè adulari, sed quod dulcia non meruit,
 qui non gustauit amara. Huic tres fuerūt
 inter alios filij Ælam, Assur & Arphaxat.
 Ælam equiualeat significationi Lamech
 qui primus bigamiam introduxit, ideòq;
 amorem conjugalem diuisit in duas & sic
 mácum fecit in singulis. **Lam** enim man- **Lam**
 cum & **E** seu **Ech** coniugium significat.
 Vbi per tráfennam nota vnā naturalem
 causam inclinationis ad salacitatē notari in
Lam claudi enim salaces sunt, quos sig-
 nificat **Mal**. Itaq; Elam refricat nomine
 suo causam iræ diuinæ quæ fuit vna ex
 præcipuis promiscua & corruptrix libido
 vt colligis ex cap. 6. Geneseos, quæ con-
 trariatur vnitati matrimonij cum qua ab
 initio institutum est, Siue etiam denotat
 peccatum primum, quod illud fuerit tráf-
 gressio pacti seu verbi Dei (quod semper
 iuramentum est) & claudicatio quædam
 voluntatis à Deo ad mulierem. Alter vo-
 cabatur Assur q.d. esca acida **Sur brod**:
 post peccatum enim Adamus audiuit
 quod

quod in sudore vultus sui comesturus esset panem suum, & sic nomine suo denotat peccati ærumnas. Tertius vocabatur Arphaxat in qua voce si mutes aspiratam in Tenuem, & duplicem in æquivalentes habes Arpaklät quod idem quod idem est ac si dicas Iræ oneris semen, eo quod ex Arphaxat semine nalciturus esset qui onus iræ portaret, eo quod ex ipso hebræa gés descenderet, & ex illa Christus Dñs carne sumplit in qua dolores nostros ipse portavit & peccata multorū tulit, & Dei irati, quæ dicimus **Giam**/acerbitatem dulcedinis suæ seu benignitatis pinguedine & medulla quam dicimus **Marg**/edulcauit. **Pak** enim significat onus & quidem rerum arctè & coniunctissimè compactarum, quale verè fuit onus peccatorū omnium vni Christo impositum, cuius contrarium significat **Kap** id est minutissimè concido, **Sat** Semen & **Ar** Iram. Dicimus enim **Verart** de eo qui vehemèter iratus est, **Ar lin** pro animo irato. Videtur autem **Ar** significare in genere omne impedimentum seu remoram: hinc ab antiquis Gallis dictus Arat fluvius quasi bis tardus, quia tam levis fuit vt in quam partem fluat vix videas. cuius contrarium significat

Is. 53.

Giam**Marg****Pak****Kap****Ar**

significat. **Ra**. Cito. Huic Rotam vocamus **Rat** quod figura circularis sit aptissima ad motum artificialem Est ergò dicta ira **Ar** à retardatione eius scilicet quod contrariè lectum significat, seu Consilij **Ra**/vnde & dicimus **Ra** diuino seu me- **Ra**
 cum ipse consulto. Recta enim consilia maximè per Iræ præcipitantiam impediuntur: nec enim ira est sine præcipitantia facti, nec sine Impedimento consilij seu Rationis. Ab hoc impedimento motus **Ra** perpetuo dicta est Terra **ArD** / vbi D. fungitur officio finalis, quod cõmunissimũ est literarum D. vel. T. licet pro varietate dialecti alpha efferatur per ep̄sylon. Huius ergò promissi seminis desiderium potuit **Sale**
 excitasse hunc Arphaxat vt filium suum vocaret Sale, quasi seminis ductionem seu propagationem, quod ipsum tamen possidendi & honorandi prærogatiua futura esset in **Heber** (quod vtrumq; hæc **Heber**
 vox **Heber** significat) cuius tempore facta est diuisio linguarum, vt mirum non videatur me hæc nomina secundum hanc nostram linguam explicare, sed & facilius hinc sibi quisquam persuadere possit eo verisimiliora esse quæ initio de hac lingua dixi, quanquam & in alia lingua suas ha-
 beant

beant significaciones conuenientes, sed in qua significantiores, alij Iudicent. Sed inuenustè fecerim si nomen illius non explicaro qui venustatem omnium corporum continet, & propter quæ illa facta sunt, & qui ad similitudinem diuinæ venustatis factus vt eam possideret vt finè, qui gloria & honore coronatus, vt Rex, constitutus est, vt Dominus super opera manuū Dei: nec enim cogitādus est artifex dormitasse in eius nomine fabricando qui ybiq; fuit vigilantissimus. Sed prius aliqua de eius nomine dicā qui omnis omninò pulchritudinis origo est: Moy si interroganti nomen Dei respōsum est à Deo; Qui est misit me ad vos, ita vt *Qui est* videatur esse nomen Dei. Cū verò excellentia naturæ sit non vis potentiaq; quæ in brutis maior est quam homine, sed Ratio, quo hæc fuerit maior eo dignior erit natura, atq; diuina est dignissima, erit ergò illius summa ratio sapiētiaque, à qua idèd potius quàm à potentia possit denominari dicique Deus **Wys** Sapiens ita tamen vt & connotetur eius potentia, à qua vt magis apparente sumptum nomen **Wot** in vsu est. **Wys** enim idem est quod **Wt** **Wt** id est, *Qui est* videlicet per excellētiā solus à nullo

Exod. 3.

Wys

à nullo, & à quo solo sunt sapiēter omnia
 quæ sunt. Analogicè itaq; à Dei Sapiētia
 vocatur quis sapiens **WIS** id est **WI JS**
 similis illi qui est & à quo omnis sapiētia
 est, cuius qualitates à B. Iacobo enumera-
 tas, hæc vocula **WIS** variata quantitate
 vocalis docet. Ait autem; *Quæ de sursum est
 sapiētia, ecce similitudo diuinæ, primū qui-
 dem pudica est. WIS quod est abstergo seu
 sordes deleo. deinde pacifica. WIS vimen
 quo duo arctissimè cōnectuntur. Modesta.
 WYS. Modestum. WYselich siē.
 suadibilis. WIS make. Bonus consentiens.
 WIS viam ostendo illis scilicet qui bonæ
 voluntatis sunt per eam ambulandi. Plena
 misericordia & fructibus bonis. WIS dirigo
 vel doceo ignorātes nempe, quod est mi-
 sericordiæ. iudicans WIS iudico. sine simu-
 latione. WIS certum verumq;: Cōmuni-
 ter autem Deum Trinū vocamus nomi-
 ne trinitero **Got** / cuius prima litera G.
 quæ in vocibus initialis sæpe tantū est,
 & nota augmenti & perfectionis, respon-
 deret primæ personæ, ex qua & in qua
 omne augmentum & perfectio potentiaq;
 est, quia ex ipsa est generatio Dei, per quē
 omnia perfectè facta sunt. Secunda autem
 E litera*

Eccli. 1.

In cap. 3.

E

litera

litera ad figuram capacissimam circuli vn-
 diq; sibi iuncti facta (consideratur autem
 secundæ literæ potius figura seu similitudo
 quam aliarum, eo quod Christus figura est
 substantiæ Patris, & homo, qui ad simili-
 tudinem Dei factus est) & vocalis est, me-
 dia inter duas consonantes , ostantis, vo-
 cantis, & dolentis aduerbium responderet
 Filio ab æterno genito, in quo cõdita sunt
 vniuersa, qui vtraq; fecit vnum, qui ver-
 bum est & vocalis sapiëntia Patris, qui voce
 sua Deum diuinamq; sapientiam & veri-
 tatem ita reuelauit hominibus, vt licet so-
 lus Filius insonaret auribus , consonarent
 tamen & Pater & Spiritus per Filium, vt
 G. & T. in voce **Got** consonant & au-
 diuntur sed non nisi per O. quæ vt media
 est inter illas, sic & Filius media est perso-
 na in SS. Trinitate , & mediator Dei ho-
 minumq; pro quo liberãdo doluit, quem
 & homo dolens optauit , vocauitq; Adsis
 ô placidusq; veni: Nam antequam veniret
 timebatur & vigebat Dei potentia & vin-
 dicta. quàm veniens sustulit, & vitari do-
 cuit , & postquam iterum abiisset misit
 Spiritum sanctum Tertiam in SS. Trini-
 tate personam , Amore Patris & Filij qui
 duceret hominem eo Vbi manendum est,
 id est

id est ad finem vltimum, cui ideò respon-
det litera tertia & vltima, quæ sæpè finalis
tantum est & per quam respondetur ad
quæstionem Vbi? & quæ alioqui denotat
idem quod apud Latinos Ad vel Apud,
cuius vtriusq; significatio optimè cõuenit
Amori: Illius enim, Ad, proprius vsus est
cum motus aliquo significatur; Apud ve-
rò, loci personæq; familiarem cõiunctio-
nem significat. Vox autem **Bot** significat **Bot**
Fundebat temporis imperfecti, non quod
imperfecta sint quæ fudit Deus, sed quod
fusionè suam non absoluit, eo quod omni
tempore fundat, nec vnquam fundere de-
fistet. Hinc **Bots** effusim, **Bot** canalis,
per quem ex altioribus descendunt aquæ,
aliaq; latius sui diffusiuæ. Rectè itaq; dictus
est Deus **Bot**/ qui fabricatus est cælos,
qui solidissimi quasi ære fusi sunt, qui in-
spiraturus homini formam, eius corpus *Iob. 37.*
priùs formauit è terra, vt illi qui ad certã
figuram fundunt metalla, priùs formant
ex terra typum, & ita quidem vt ectypo-
rum interior facies repræsentet exteriorè
typi similitudinem, vt & Deus sui simili-
tudinè interiori hominis siue animæ præ-
cipuè impressit. Rectè inquam, Deus à
fundendo dictus est, in quo Ideæ sunt siue

exemplaria rerum omnium, qui nobilif-
 simis corporum vim dedit seminalem que
 licet simplicissima sit, diuersissima tamen
 occultissimè operatur, cuius feminis fusio-
 ne illa corpora formantur, qui deniq; af-
 fatim de Spiritu suo effudit super omnem
 carnem, & in omnes res creatas bonitatem
 qui solus bonus est, à cuius bonitate parti-
 cipata bonum dicitur **Got** / quod etiã ex
 natura sua diffusiunt est & sui communi-
 catium. Deus autem vocatur **Got** vo-
 cali breui, at bona creata **Got** vocali lō-
 ga vt moneamur primò citòq; quærédum
 esse Deum, posteriùs verò temporanea;
 Breuia enim priora sunt longis. Quod &
 docemur in nomine **Thins** / cuius partes
 præcipuæ sunt duæ, Corpus scilicet & ani-
 ma. Illud vocamus **Lickam** / à **Lik** &
Am. **Lik** idem est quod apud Latinos
 Funus, quod pro exequijs, cadauere & se-
 pulchro sumitur, dictumque est quasi **Ly**
 passionis, & **Ik** mensura communis ex-
 actissimè constituta à qua dixerūt veteres
 ex Orphei Thracis disciplina Hecaten,
 quæ annos & tempus vitæ definite mensu-
 raret, vnde apud Ouidium lib. 7. Metam.
 Fab. 2. sic legimus; *Ergo ego cuiquam posse
 tua videat spatium trāscribere vitæ? Non sinat
 hoc*

Thins**Lik****Ik**

hoc Hecate. Ut autem omnes æqualiter intramus in patientie theatrum, sic & æqualiter (**Lyck**) constitutum est omnibus omninò semel mori seu funus **Lyck** esse, quod corporis est, cum immortalitas sit animæ, cuius veluti sepulchrum (**Grab**) est corpus mortale quod animã occultat, **Grab** seruatq; (**Barg**) quia nõ permittit animam se tantùm exercere quantum sola posset, & eam seruat si corpori non obsequitur, & resistit legi illi quæ repugnat legi mentis, & captiuat animam in lege peccati, quæ est in membris, quæ ideò veluti carcer sunt, à quo liberari se optabat **Rom. 7.** Apostolus, eo quod mortale corpus auertat ab anima amorem eius quod solum amari dignum est, & ab anima etiam illud amante, auertat fruitionem eius quod debet esse carissimum ideòque proximum. Vnde ex prisco Latio retinuerunt sibi Itali Carcer sine pura apud ipsos vocis origine, quam habet in hac lingua. Carcer enim siue **Karker** / idem valet quod Carum **Bar** auerto. **Karien** enim significat quouis **ker** modo officari, **Car** amicam, quam vt vocant ab amore quo duo sibi intimè iunguntur, sic **Car** retrograde lectum significat **Kac** seu tactum scilicet per excellentiam

Her
Reh
 Iois 20.

tiam. **Her** autem significat auerto, cuius contrarium **Reh** est porrigo. Porrigere autem sui tactum vult Deus homini postquam ascenderit cum Deo ad Patrem, non quamdiu est in carcere carnis, quam vocamus **Uies** / quæ postquam mutata fuerit, eadem tamen manens (vt vox **Uies** immutata significat Idem **Seli**) & induerit immortalitatem, non carcer erit, sed domus animæ immortalis. Vna ergò compositi pars est **Lph** / altera **Am** / quæ vox apud Gallos (illorum autem lingua antiqua fuit eadem cum nostra, sed à sermone Romano corrupta est) significat animam, & etiam apud nos quidem hæcenus pro halitu vsurpatur vnde & animū ira percitum vocamus **Giam** quasi **græ** præceps & **Am** animā vt vocamus magistratū & oblitricem; & ille quidē est vita & motus principium in repub. illa verò ad vitæ auram capessendam non mediocris adiutrix. Cuius vtriusque officio in microcosmo fungitur Spiritus ratione gubernans corpus, & bona quæ in homine seminavit Deus, potentia sua & facultate educens: Nunc verò animam vocamus **Seli** / voce communi ad significandum funem, velum vel velifico. Si enim rectè mundus

Et En se mutuò adæquant & implent. Deinde quod quemadmodū litera Sigma excrit le extra vocē qua significatur Amor & nota est casus genitiui vocis illius quæ sub **Am** latet seu Amore, ita Amor quidem seu appetitus hominis exserit se ratione corporis sui ad illa quæ à principali & plenè satiantē amando producta sunt, vt S. genitiui nota est in voce **En** quod est Vnum & Finis, nec nisi per accidens accedit voci **Am** includenti in se vnum & finem; ita appetere quidem potest homo alia à Deo facta præter Deum vt tamen ad possidendum vnum & Finem ordinētur, & adiecta sint amori humano, non subiecta. Et sic quidem vult primus Institutor: Sed vt multa rectè instituta, quaquauer- sim torquentur à subtilioribus vt sibi videntur tanquam sapientissimæ antiquitatis censoribus, sic & in hac voce contigit; quam ex monosyllaba (ex qualibus ferè hæc lingua constat) fecit nouitas dissyllabam, ita tamen se inferente diuina prouidentia, sine que nequidem capillus capitis perit, vt significatum vocis nouæ, quadret optimè cum nouis hominum moribus qui à prima Innocentia descuerūt, in qua hæc lingua sortè facta est. Nam hodie **Amche**

Amche

che

the effertur, quasi dicas, Amorem diuido, quem qui diuidit, aut discordiam facit inter duos, aut amorem suum qui deberet esse Vnius distrahit in duo; quod vtrumq; quam benè conueniat hominibus post corruptam naturam clarissimum est, cum illi per peccatum Innocentiæ suæ furem constituti sint inimici Deo, & inter se Inuidia, lite, cæde, bello quotidie decertent, & Amor eorum tam minutim diuidatur, vt Vnum & Finis vix quicquam habeant, & tam largus sit & multiplex vt ad omnia se moueat & accommodet vt communis quædam vagina seu theca. (**Sche**) quasi Amoris in genere theca, qui deberet esse vnus, vel accidētariè plurium ad Vnum. Ita vt homo cæcitate & impotentia animi omnibus amore seruiat, quem oportebat eorum esse Regem & Dominum, quorum illum vocamus **Coning**/ hunc **Her** aut **Meister**. De **her** alibi satis: nihil enim aliud vult quam, hic vel huic honorem deberi. Illum autem cuius præeminentia est potestatis in imperando, aut peritiæ in suo genere vocamus **Meister**/ quasi dicas summus vel maximus honor. Vt enim excubias dicemus de excubitoribus, & magistratum de gerēte magistratum, sic eum

Her

Meister

eum vocamus maximum honorem, cui talis in suo genere debetur. Cuius vocis contrariè lectæ significatum est idem quod **Mel sem** loquitur mel fauus enim distillans labia sapiētis, & doctrinæ fructus sunt suauissimi. Vt autem verissimū est quod habetur, Dan. 12. quod illi qui ad Iustitiam erudiunt multos, fulgebunt quasi stellæ, non sine ratione dixerō **Metter** dici quasi constellam. Stellam enim vocamus **ster**/concise à **Staer** vel in cōposito **Bestaer**/quo is significatur qui quempiam statui certo applicat. Cū autem hominem astra inclinent, & inclinationes malas disciplina Magistri & Superioris potestas corrigat, ideò fungitur officio alterius stellæ, is scilicet qui rectè officio fungitur: Alioqui quandoque fit quod ille qui Magister vocatur, parum sollicitus de etymologia epitheti sui ita agit, vt tamen & vere, & si non verus possit dici **Metter**/siue ideò quod licet minimum operæ adferat & plurimum præcepti maximè tener sit, vel plurimū sumptus faciat edendo bibendoq; vel etiam cōmodi sui & vtilitatis potiorem, habens curam pinguescat prius, cū è contra & publica potiora sint priuatis, & inferiorum
 commoda

Metter

Metter
Metter
Metter
Metter
er.

commoda pendere debeant ex superiore,
non huius ex ipsis, quod inter alia etiam
indicatur in nomine Regis **Conting/**
cuius ultima syllaba significat cardinem
(hing/gehend**) quod videlicet res sub-** **Conting**
ditorum ex rege pendere debent non ut
vngue, sed cardine, quod fit si multarum
rerum scientia ad regendum & potentia,
& magnanimitate ad defendendum præ-
ditus sit, quæ tria priore syllaba indican-
tur. **Con enim significat scientiam siue** **Con**
notitiam, & potentiam & magnanimum.
Hinc **Con doon/certiorem facere **Co-**
nen scire, & posse, ab Indicativo verbi
 anomali **Kan** possum & scio, eo quod nõ
 tam sit regum potentia & magnitudo ani-
 mi, quàm scire illis uti, ita tamen quod
 neq; scientia et ficax sit sine illis. Hæc vox
Kan contrariè lecta sonat **Kan** id est ap- **Kan**
 proximo, nam omnia aut intellectu seu
 scientia, aut possessione nobis approxima-
 mus, si modo eorum ingenti desiderio te-
 neamur quod est **Pa hac** anhelò. Illius
 autem desiderij intligatrix est Nuditas.
Paht/ seu paupertas, qua pigra natura **Paht**
 & otio amica ad industriam excitatur &
 compellitur, qua sublata, & è contra sta-
 tuta opū in singulis æqualitate & abūdan-
 tia,**

tia, tollitur vsus veræ potestatis, quæ est
 Superioris in Inferiorem, tollitur discrimen
 ordinum, reuerentia, obedientiaque
 tolluntur plurimæ ornatissimæq; artes,
 quia eas vt qui factitarent non esset ratio
 aut auxilium, vt verè dixerit Persius; Ma-
 gister artis Ingenique largitor venter, fa-
 melicus scilicet & nudus, cum abundantia,
 & luxus otiumq; sint præsentissima morũ
 corruptela, in quorum decentia est omnis
 humana pulchritudo & quies quam nobis
 repræsentat numerus sequens.

CAPVT NONVM.

Seuen.

FEcerat Deus plurima plurimorũ gene-
 rum cum principio vitæ, quæ cum ex
 cõtina pugna cõtriorũ ex quibus erát,
 tandem mori necessè esset, ne cum singula
 interirent, omnia interijssent, dederat eis
 Deus vim multiplicandi se & conseruandi
 per semen, quod non secus operaretur
 quàm si ratione diuinissima præditũ esset,
 quod perspicuum fit consideranti in cu-
 iusuis animantis corpore multiplicem se-
 minis molitionem in formatione & colli-
 gatione tot ossium, tot venarum, arteria-
 rum,

rum, neruorum, musculorum; in singulorum apta distributione, diductione, terminatione; seruata unicuique debita sua figura, temperie, mensura, situ, nexu, infusione, diuersitate teneritudinis, duritiei, saporis, proprietatis humorum, & tandem singularum partium ad omnes, & omnium ad singulas innumeris proportionibus. Generalissimæ autem vitæ principium & multiplicationis seu sationis habent illa quæ anima viuunt vegetatiua, cuius proinde hic numerus gerit notam, sine qua vegetatiua scilicet, nec sentiat quid, nec ratiocinetur. Dicitur autem **Seuen**

à **Se** quod est aut sero, aut semen aut satio (hinc dicimus **Se/Tit** tempus sationis) & **Uen** quod est flagnū aut aqua **Uen** quieta, à qua sationis seu creationis diuine cum vi seminali datâ, quies potius dicta est quàm à terra, eo quod elemētum illud ad generationem & diuersissimorum productionem propter sui facilitatem, & consistentiæ aptitudinem, commodissimū est. Nec sine ratione quis suspicetur dictū esse

Seben quasi dicas Sationem. ligo, eo quod eo die quasi ligauerit Deus sationē operum suorū, & quieuerit ab omni opere; qua de causa herbam sabinam vocamus

carnis **Seuenbom.** (**Sabin** autem
 idem est quod **Seben**/ siue enim dicas
Sabin siue **Sebin** idē dicis, videlicet
 semen seu sationē ligo) quod illa seminalē
 virtutem seu feminis vim liget ne opere-
 tur, à qua dixere veteres hunc diem **Sa-
 terdach**/ quasi dicas Satoris diem per
 excellentiam, eo quod illum diem iam se-
 minatis omnibus quæ seminare constitue-
 rat ipse sibi sumpsit & sanctificauit præ
 alijs diebus, & hinc symbolum factus est
 quietis æternæ ab operibus morum, quia
 in altera vita ita pedes manusque ligata
 erunt, vt nemo mereri aut demereri pos-
 sit, quasi dicas, **Se** mores, & **Ben** ligo,
 vel quod in eadem morum similiū homi-
 nes aut colligabuntur in fasciculum aut
 congregabūtur in horreum, vel, quod ibi
 morum mercedem inueniemus, quasi di-
 eas. **Se** mores, & **Ben** inuenio, quæ
 duplex erit vna æternæ bullitionis & in-
 quietis sine vlllo ordine; altera quietis, vt
 prior syllaba significat mare quod turbu-
 lentissimum est, & bullitionem ab igne
 inextinguibili; altera verò stagnum seu
 paludem quietissimam, quàm B. Ioannes
 comparat mari vitreo, simili crytallo:
 nam palus velut mare est sed quietū, quod
 insinuatur

**Sa-
ter**

Ben

Apoc. 4.

insinuatur per vitrum & crystallum. Erit enim gloria cælestis quæ initio quietis ad-
 iudicabitur bonis ampla vt mare, trāquilla
 vt vitrum, clara firmaque vt crystallus,
 ideòq; eam alibi comparat auro ob firmi-
 tatem, sed auro quod simile est vitro, quia *Ap. 21.*
 pellucebit cognitione rerum omnium, ad
 quam perueniunt illi in eaque vt pisces
 quietissimè viuunt, qui Spiritus diuini
 septem donis motus suos in hac vita seda-
 runt, atq; ex concupiscentiæ seruido mari
 fecerūt rationis quietem. Septenarius ita-
 que eam significat quietē quæ est in morte,
 sub quam quies æterna seu certitudo per-
 petuæ mansionis homini adiudicatur, se-
 cundùm præteritorum morum examen
 pro grauitate tritici aut leuitate palarū.
 Vt enim Diabolus expetit vt cribret eos *Luc. 21.*
 qui rectæ fidei communem habent radi-
 cem, & permittente Deo per aduersario-
 rum incursionem cribrat, sic & in morte
 vniuscuiusque facta cribrabuntur, purga-
 biturque triticum à paleis, & discernetur
 farina à fursibus per exactissimam Iu-
 dicij diuini cribrum. Cribrare autem di- *Seu*
 cimus *Seuen.*

CAPVT

CAPVT DECIMVM.

Acht.

VT satis improprie dicitur appetitus inesse rebus quæ cognitione carent, vt cum dicitur lapis appetere Inferiora, ignis verò superiora, sic primò & proprie dictum eum habent sentientia, quo feruntur præuia cognitione in bonum suum, qui & solet dici appetitus naturalis, eo quod operetur modo naturali sine libertate per sensum internum æstimationis, quo quid à talibus æstimatur vt bonū vel malum, vt dum ovis videt lupum aut eum sibi imaginatur, æstimat eum vt sibi inimicum, vnde sentientia intelligimus per Octonarium, quem ab æstimatione dicimus **Acht**. Vt enim trahit sua quemque voluptas, & pondus vniuscuiusq; sit amor quo fertur quid quocumq; fertur, qui est vehementissimus in brutis, eo quod ratione moderatrice careant; sic & numerus hic sentientium tantum, typus est, & à vehemēti desiderio dictus, si mutes aspiratam in tenuem **Act**. Quod autem æstimas, id desideras, & quod desideras, illud amas, & illi quod amas te tanquam vnco affigis,

Acht

affigis, & in illo hæres: Tu enim te ad rem
amatam inclinas non illam ad te. Hinc il-
lud ingens & anhelãs desiderium dictũ est
ab **Hac** quod est Vocis vbi aspiratio ve-
hementiẽ signum est. Nihil verò quis æsti-
mat, nisi quod placet, atq; idẽdõ vt æstime-
tur placere debet, quod indicatur si loco-
tenuis ponatur media, vel claridõ aspiratiõ
Agt vel **Acht** & relegatur **Uga**/quod
est placet vel arridet, ita vt nõ sine optima
ratione à SS. Patribus octonarius habitus
sit pro simbolo perfectæ beatitudinis &
finis nostri ad quem nos anhelare oportet;
qui est Deus, ex quo tanquam vnco om-
nis causarum catena pender, quia ipse est
causa prima quam nos vocaremus **Hac**
vel quasi **Sa** Seminis **Ac** vncum, quod
ipse sit ex quo omnis agendi vis est, & in
quo conseruatur, vel quasi **Pro Ac** ad
vncum, quia omnia Deo illigata sunt, &
ad Deum referenda; vel sanẽ quasi **Sa**
Satio, & **Ac** desiderium, quod solus potest
Deus plenissimẽ satiare. Vt autem ex **Act**
quod est summẽ desiderantis & vnco affi-
gentis, tantum possunt fieri duæ voces sig-
nificatiuz in hac lingua **Tac** videlicet &
Tac quantum illa significat arriplo & Ra-
tum, hæc malum & frigus, sic etiam ma-
lum

lum seu à malo est, & à frigore per vene-
 num serpentis mortiferi naturæ indito, si
 aliud amamus, ita ut illi ut vno desiderio
 affigamus, quam illud quod per excellen-
 tiam dicitur **QAC** / & ad quod arripiendū
 creati sumus, & à quo & in quo pendent
 omnia, & solum est **CO AC** claudens sci-
 licet desiderium hominis ita ut possessio Deo
 nihil amplius desideret, nec quicquam per
 appetitū amplius intrare possit, ad quem
 ut anhelantes dicamus **DI IS** vel concise
HAC si haberem facit eleuans nos & ca-
 lesfaciens ignis Spiritus diuini, sic frigore
 veneni illius quod à Serpente bibit, Ada-
 mus fit ut & si non verbis, opere tamen ni-
 mis sæpe dicatur **AC hat** / siue concise
Bat / quod est **O si**, id scilicet quod ama-
 ri deberet. Inuidia enim Diaboli & odio
 Imaginis diuinæ mors intrauit in Orbem
 Terrarum, quod ex Orphei disciplina
 Thracis seu Schytæ & ideo huius linguae
 retinuit cæca gentilitas, quæ finxit quod
 Odij Dea Ate à Ioue manibus librata in
 gyrum è caelo in Terram delecta sit, & in-
 cedat ut terram tangat, tangere tamen
 non videatur, qui incessus est superborum
 & insidiantium : Intidiatus est autem pri-
 mus in ipso caelo Inuidus & iam deiectus
 in Ter-

in Terram, Insidiatus est inquam per excellentiæ appetitum, dum primos parètes promissis in cælum Deo equâdos videbatur ferre, eum interim illos ipsos & cælo, & immortalitate & bonis omnibus exueret, actaq; est, Inuidia & Odium in gyrû nec enim Inuidet Diaboli solum hominû salutem & insidiantur calcaneo eius, sed & mulier contriuit caput Serpentis, & homines sibi inuicem inoident cum odio infamissimò Dei, & quò omnia temporanea æternaq; hominum pendent. Cum tamen vt perueniamus ad id quod æstificare, & ad quod nos inclinare debemus, quodq; vnicum placere debet, & placentiam implere potest, necessò fit vt optemus alijs quæ ipsis placet, non quæ aduersa sunt, vt **Gur** optò retrograde seu vicissim lectû significat **Dug** / **Genug** id est placeo, à quo vocali **L** mutata sequens nûmerus partim factus est, & significationem accepit, & hominum typus est, Quorum primi vel ab habitione fortè spiraculi vitæ dicti sunt **At** / **Am** / vel ab Inuidia Odioque **At** **Dam** Odij agger. Creatus enim homo vt impleret ruinas angelorum, factus est velut agger in quem exæstuat Inuidia demonum, qui inuidentes Deo magnitudi-

Gur
Dug

nem, nec minuerē valētes Dei saltem ima-
 ginem conantur delere, & tanquam aggre-
 rem euertere: Sed aggrauit eum Christus
 Dominus transfuersario viuoq; ligno, quo
 totus se integrum potest tenere, & quod
 qui apprehendunt mare hoc navigantes,
 tenentq; Inuidia vim euadunt, et que
 hoc commune viro & mulieri, quemad-
 modum etiam Deus vtrumq; eodem no-
 mine Adam vocauit ab initio. Sexum au-
 tem distinguimus per **Man & Uro**.
Man siue vir dictus est quasi luna: non
 ab inconstantia eius, sed dominio & ef-
 ficientia, eo quod Luna humidarum do-
 mina virtute sua masculinae simili humo-
 res mouet, & vim dat initialem materiae,
 vt de facto augeatur & crescat, quae si-
 milior est seminae quae sub vini potesta-
 te erit, & cuius ipse dominabitur, à qua
 non vir debet communius moneri, sed
 ipsa si quid velit discere, domi virum
 suum vt monitorem interroget, quae si di-
 ligens sit & fortis, erit corona viro suo, &
 oblectabit eum. Vnde & dicta est **Uro** /
Uro **How** / quasi lætum teneo seruoq;
 scilicet non quemuis, sed Cōiugem. **How**
 enim significat Matrimonium contrahō,
 hinc **How** Matrimonium, in qua

Gen. 5.

Gen. 3.

1 Corin. 14.

Prov. 12.

Ecc. 26.

voce

voce finalis syllaba **U** non est signum
 aduerbij Similitudinis, vt alibi sæpè est, **eo**
 si diceres Matrimonialiter, Sed ad simili-
 tudinem & æqualitatem hortatur nuptia-
 rum quod illæ pacatissimæ sint, ideòque
 lætissimæ, eo quod ex æqualitate condi-
 tionis seu status, facilius statuatur æquali-
 tas animorum & amoris, quo mulier dicit
 viro, Tuus sum, & hic mulieri, Tuus sum.
 Quod si verò illud Tuus Tuæque auferat-
 ur, siue **U** quæ significat Tuum, deleatur
 in voce **U** iam nulla erit lætitia sed
U dolor pœnitentiæq; facti, & id vn-
 de sperari debebat regimen ordoque pul-
 cher familiar, sit **U** veræ trice. Est aliq;
 qui negocij magna vis in naui & muliere
 vt ait Comicus, sed illius difficultatem sur-
 perant lætus amor & in medio vbiq; boni
 amoris Deus, deinde etiam benè intru-
 ta proles, quàm licet Mulier à mutatio-
 ne suæ Innocentiæ in labore acquirat vt
U mutatū significat **U** id est
 labore & propria industria acquirat. (In
 qua voce medię literæ **U** significat pro-
 lem) si tamen velit lætari in nouissimo, &
 in medio domesticorum & amicorū glo- Eccli. 30.
 rari, assiduare debet ipsi flagella vt verè
U & lætitiā seruās sit, vt **U**

in medio includit **III** seu sigillum pro
Q seu prole.

CAPVT VNDECIMVM.

Regen.

Q Via elementa & eorum partes, & illa
 etiam quæ ex ipsis miscentur, sed
 nulla viuunt vita, semper eodem modo &
 ad eundem finem operantur, etiam si à nullis
 vel aliqua humana industria sibi mutuo
 applicentur, Ideo eorum numerus quæ-
 uerim lecti idem sonant; at quia vegeta-
 tium infinita nisi accedat labor humanus
 aut omnino perirent aut saltem degenera-
 rent, Reutorum etiam eiusdem speciei non
 vna continuaq; est operatio, ideo hæc sic
 idem significandi proprietates in horum nu-
 merorum nominibus non reperitur. Se-
 narius etiam quia vitæ huius humanæ ge-
 rit imaginé seu tesseram idem quaquauer-
 sim lectus significat, eo quod in omni om-
 nino humana actione decorum debeat ob-
 seruari. Septenarius autem nihil retrogra-
 de lectus significat, quia is significat quie-
 tem proprie per mortem, quæ terminus
 est decorum operandi, acquirendi, per-
 sistentiq; & caret cōtrario quo impediatur,
 nec

nec ab ea naturalis regressus est. Octona-
 rius etiam caret eodem modo idem signifi-
 candi, qui finem vltimo vltimum signifi-
 ficat iisdem de causis: Denotat tamen ibi
 id in genere in quo estimationis, & desi-
 derij finis sit, seu in quo felicitas in gene-
 re posita sit, videlicet in eo quod cuique
 placet. Inclination quidem in genere qua
 quid se inclinatur naturaliter, semper eadem
 est, & ad idem vt **Geneg.** Inclipo quaquā
 lectum idem sonat & significat: At Noue-
 narius, quem dicimus **Regem** iterū idem
 quaquauerū significat non solum vn do-
 ceat semper eiusdem rei debere esse desi-
 derium, sed vt explicet cuius illud debeat
 esse, siue vt explicet in quo vera cōtinuāq;
 naturæ rationalis, cuius is typus est, finis,
 & beatitudo consistat, & vt eam scientes
 doceat quod quoquo nos vertamus, eo ta-
 men nos vertere debeamus ad quod is nu-
 merus inclinandū moner: **Regem** siue esti-
 matio quæ est in brutis, potentia est ad finis
 intellectui & vmbra quædam rationi, quæ
 radix est libertatis, idē quæ illam habent
 sine ratione non agunt cum ratione, sed
 ex ratione, nec circa obiecta estimationis
 suæ agunt, sed aguntur, nec ipsa se incli-
 nant, sed inclinantur ad appetendum:

Regem

11111
11111

1111

At **Regen** / quod est se inclinare (non
gehengen inclinatum esse à precedente
 & imp. essa ratione à Deo) est libertatis,
 ideòq; hic numerus signum erit animalis
 rationalis; Non quod intellectus sit liber,
 cū ipse ex se necessario agat, sed quod ipse
 cum diversis rationibus vnum vel plura
 voluntati proponat, vt ipse deinde liberè
 eligat, atque etiam libero Imperio suo cogat
 intellectum illi vel illi rei intelligendę
 se dare. Vnde ab vtriusq; potentie natura
 dixerunt **Will & Verstant** / volunta-
 tem & Intellectum hunc, à **Stāt** / quod
 est instans vt dicimus **Stants** Instantes,
 addita nota vehementie **Uer** quę & sig-
 nificat procul seu distantiam; quia Intel-
 lectus instantaneus, constanter, sine inter-
 missione, & cum voluntati placet etiam
 distantissima intelligit. Voluntatem autem
 vocarunt **Will** / ab aliqua saltē parte tem-
 poris, eo quod hoc videatur necessarium
 esse ad eligendum. Atq; vt illa potentia si-
 gnificaretur esse liberrimè libera, & inter
 maximè distātia, celerrimè posse eligere,
 dicta est à **Wol** seu ditto & elongo, & **Wilt**
 id est Felicitatio, In hoc enim eminentia est
 libertatis, celerrimè eligere inter opposita.

Dicta

Uer-
stant

Wol

Dicta autem est à **Idy** quod significat elō-
 go seu dilato. purgo & Sacro, eo quod ex
 ipsa omnis actio moralis rationem accipit
 bonitatis seu puritatis, sine qua nulla talis
 deberet esse, quæ sola ex voluntate Deo
 sacrat, tūm ex eo quod voluntas tam la-
 ta sit vt impleri non possit, nisi ab immen-
 so & sacerrimo Deo, tūm quod voluntas
 seipsam quasi elonget & distantem faciat à
 se tendens, & inclinans se ad obiectum;
 Cūm econtra Intellectus potentia appre-
 hensiva illud ad se trahat, qui ideò in nō-
 mine suo includit **Ant** id est manum qua
 apprehēditmus, q. d. **Uerū Ant. Lo-**
gissima manus, qualis est Intellectus, ita
 tamen vt adiunctum sit. **Sta** / quod est
 mora oportuna: Etiam enim in instan-
 ti Intellectus possit intelligere, vt tamen
 in apprehendendo non erret, & firmiter
 apprehendat, teneatq; requiritur aliqua-
 lis mora eaq; oportuna & non libera pro-
 pter obedientiam Imperij voluntatis.
Regen itaque significat liberam inclina-
 tionem, quemadmodum & **Regen** di-
 cuntur femine, cum se inclinantes hono-
 rem faciunt, qui lexus cum sit multo ar-
 rogantior masculino, humiliatione facit
 honorem, at viri honorantis gestus est,

aperire

aperire caput, vt sublatis ijs quæ auditum impedire possunt, ostendat se paratum audire & exequi cum ratione quæ in viris magis viget quam illis. Et quamuis verum sit hominem se posse ad quoduis inclinare pro arbitrio, ne tamen appetendo nihil incipiat (quod est *Ne gen* hinc *Begen*) siue ne frustra operetur, debet se suaq; inclinare ad Finem & Vnum quod est *Reg Inclino*, & *En Finis & Vnum*. *Sapientiam enim & disciplinam qui abiicit infelix est, & vacua est spes illorum & labores sine fructu, & inutilia opera eorum.*

sap 3.

CAPVT DVODECIMVM.

Can.

Non solum libertatem appetitus & convenientissimum eius obiectum potest docere Nouenarius, sed & hominẽ & omnia quæ propter hominẽ facta sunt, ex nihilo cepisse initium, eo quod in *Ne gen* prior syllaba significet Nihil, & posterior Incipio. Omnia enim prius nihil fuerunt, quam quid esse inciperent. Horum omnium corporeorum breuem anacephalæosin fecit linguæ hujus Institutor in scribis sequentibus numeris. Nam quod omnia

omnia constant materia & forma seu duobus, reperitur per denarium, quem dixit **Ten** vocali longa, quasi dicas **Tween** **Ten** duo binis, simul includens initium duorum illarum fuisse ex nihilo **Net**. Et verò si sine contractione scribas, **Tween** / indicat omnia illa quae constant materia & forma si resolvantur aut redire ad nihilum, **Ne** / aut aternitatem acquirere **Ewt**. Nam omnia corporea quae sunt aut vivunt, aut non vivunt, quae autem non vivunt si resolvantur non ibi. At quae vivunt, vel vivunt vita corporea tantum, vel illa & incorporea simul. Quae corporea tantum, ut vegetantia brutaque, si item resolvantur non sunt, illasque intelliguntur per **Elet** **Elet** vel clariùs **Enlet** / ut vocamus. Undenarium à simplici seu unica vita; Quae verò etiam incorporea vita vivunt, ut homines cum resolvantur aeterna manent, & significantur per duodenarium, quem dicimus **Twelet** à duplici vita, Et sicut signum **Twelet** corpororum sine vita **Ten** / si relegas audis **Net**. sic & ipsa si resolvantur, non sunt; ita si relegas **Enlet** / habes **Net** id est deficio vel defectus, & **Ne** / quodcum **Net**. illa deficiunt quae vivunt tantum vita una suo

siue corpora, amplius non sunt. At si re-
 legas **Qmelo**/ habes quidem eundem de-
 fectum **ffel**/ sed addito **EWt**/ id est eter-
 nat, eo quod illa cum deficiunt, æternita-
 tem acquirant, & eorum defectus sit ini-
 tium æternitatis. **Let** autem dicimus. vi-
 tam vel viuo, cui contrariatur & annexus
 est **ffel** defectus, vocali longa; quod vita
 hæc continuus quidam & quotidianus de-
 defectus sit ad mortem, Nascentes enim mor-
 rimur, idcirco; & carissimæ dulcissimæq;
 vitæ atrox videtur, quod & significat **ffel**
 vocali breui. Et verò si recta perpendan-
 tur quæ vitam hanc comitantur, non de-
 defectus vitæ, sed vita ipsa atrox miseraq; est
 viventibus, nec solum ijs quos ob eius æ-
 rumnas vitæ tædet, sed & ijs quibus ipsa
 blanditur, (Vt enim ex ijsdem literis est
Let Viuo, & amicum seu placens, **ffel**
 defectus, & atrox, & **ffle** blandior; ita
 Vita ipsa nulli sine defectu est; multis ami-
 ca, multis blanda, & multis atrox videtur)
 & verò quàm maximè, tum quod blandi-
 tæ illæ non sunt sincere, sed meli mixtum
 iselle habet; tum etiam quod in illius blan-
 diæ scilicet & amicæ vitæ defectu postremo
 à memoria retroactæ crucientur, quod an-
 nos

non suos dederint, Crudeli, & futurae ti-
 more angatur, ne extrema gaudij æternus
 & ferocis iustis occupet, & destituantur il-
 la euanescente & incerta quam pro amica
 habuerunt, & illa etiam pro qua vt vera
 amica solliciti esse debuissent. Vitam enim
 dicimus **Leuen** non vt latini aliaq; na-
 tiones per nomen substantiuum, sed per
 verbum infinitiui modi sine tempore ad
 instar nominis substantiuum, **Leuen** Viue-
 re, vt intelligamus vitam hanc non esse
 continuum, sine certo tempore. viuenti
 cogito, & nihil habere vere constantis
 substantia, sed vmbrae, nec certam du-
 rationem, quam multi ita agunt, & pro ea
 solliciti sunt, ac si constantissima & æterna
 esset, cum tamen e contra, sit velut nebula,
 quam significat retrograde lectum **Leue**
Deuel. *Qua enim ait D. Iacobus, est vi-*
ca vestra? Vapor est, modicum patens, qua-
lis scilicet est nebula, quæ si citius euanes-
cit aut in terram cadit, serenitatem; Sin-
verò eleuatur, pluuiam portendit, vt &
vita hæc quibus est pro nihilo, aut vt ter-
rena caducaq; æstimatur, illis serenitatem
diuini fulgoris portendit; at illis qui eam
exaltant, & ipsi se in ea portendit pluuiam
fletus. Nam ex quatuor sunt tria quæ vni-
cuiq;

Leue:

13012

675

675

Deuel

13012

etiq; homini vitima accidunt, et quibus
Mors iudiciumq; omnibus, Beatitude au-
tem vel æterna Infœlicitas pro diuersitate
morum & vitæ, quæ vt proba debet esse
& plerumque habet similem sibi mortem,
sic Mortis vocabulo inclusum est vitæ pro-
be præmium. Iudicium autem vocamus

VIDEL.

VIDEL. quasi dicas principij, partitio, vel
Sobolis pars, quæ videlicet Deus omnium
principij partitur Soboli suæ (Genus enim
Iuniorum Dei) hereditatem suam, secundum
quod quisque gessit in corpore suo, quod
docemur si relegamus **VIDEL.** Nam se-

LEO
RO

Psal. 138.

condum ductum virgæ seu regulæ quæ
quisque secutus fuerit in Vita, allequetur
finem suum in Iudicio. Semitam enim &
suniculum inuestigabit Deus, & qui vitam
hanc pro vita & non pro defectu & morte
potius habuerunt in Infernis partem suam
habebunt, & Virga iræ suæ consummabun-

Psal. 22.

tur. At qui æternam & cœlestem in mente
firmiter sibi possidendam proposuerunt,
& ad eam admissi fuerint inter sanctos sor-
tem habebunt. Conuersatio enim nostra
& Spes debet esse in Superioribus, quàm
ideo vocamus **DEOP.** id est super alta, ad
quæ intramus dum ex his Inferioribus nos
erigimus per amorem ad cœlestia, & dum
inferiorem

inferiorem hac vitam aut potius continuam
 mortē relinquimus dum morimur, quod
 ideo vocamus **Stet** / quasi dicas **Stet**
ert stellas in hæreditatem accipio. Nam
 iusti fulgebunt sicut Sol in regno Patris
 eorum, itaq; & hæreditate sua, quam in-
 desesse & fixe præ oculis habentus, vt &
Stet fixum intuitu significat, si viven-
 tes cōtinuè peccato moriamur vt vivamus
 Deo. Quod iterum promptissime asseque-
 mur si inferior nostri pars sine vlla rebel-
 lione pacem seruet cum superiore quod
 indicat **Stet ert** retrograde lectum
Fre rets id est pax promptissima & præ-
 sentissima. Pacifici autem vt vocabuntur
 Filij Dei, sic & eius erunt hæredes vt filij
 Patris. Hæreditatem autem maximè vocā-
 mus bona Immobilia; & ex ijs potissimū
 nominantur constare diuitiæ; Quæ verò
 Immobilia sunt, quieta sunt firmaq; ac ta-
 lia sunt ex animo possidēris, qui et a pau-
 cis contentus seu secum pacē habens, diues
 est, vt & in **Er** seu immobili hæreditate
 inclusa est **fre** seu pax animi potissimū
 tui tecū, & deinde cum alijs vt secure tuis
 possis frui. Alioqui omnia in hoc mundo
 ex se fluxa sunt & volubilia, quorum sym-
 bolū

Stet
 Mat. 13.

fre.

bolum Idcirco à priscis positum est Muta-
 bile semper scœmina Rotæ insistens, & di-
 uitem vocarunt **RNH** quod retrograde
 lectū sonat **UR** & significat verto vel
 versionem. Quâquam & in hac voce allud
 docetur, nempe diuitias non esse diuitias,
 si illis non conceditur vti, quod tūm rectè
 conceditur si eas tu tibi soli non seruas, nec
 soli vsurpas, sed porrigis & tibi & alteri.
RNH enim etiā significat porrigo. Nec
 enim est diuitum *spere in incerto diu-*
tiarum, sed facile tribuere & communi-
ca-
1. Tim. 6. re. Ita vt quemadmodum ex tribu literis
 eius vocis **ERT** quæ significat hereditatem
 aut diuitias, tantūm possunt fieri tres aliæ
 voces, quarum vna **STRE** significat pacem,
 altera **RST** hinc **geres** commoditatem
 aut commodum suppedito, & tertia **STER**/
 quæ timorem significat aut plumam; ita &
 solus is diues est verè, non qui satagit Ar-
 genti pondus & auri furtim desossa timi-
 dus seponere terræ, sed qui suis contentus
 refert ea ad vitæ vsus necessarios commo-
 dosque, & ad eoldem alijs quātum potest.
 suppeditat: Ita vt qui opes aliter collocat
 timidus sit, vt supra ait Satyricus, & vt
 pluma ad fas ad nefas mobilis vt eas con-
 greget, quæ iam conuectæ tali possessori
 non

RNH
UR

Ret.
STRE.

non plus afferunt solidæ commoditatis quam lenissima pluvia, quæ ut minimo vento abripitur, sic & illæ maximè instabiles sunt. Hæredes itaque erunt Dei illi qui vitam hanc ut nebulam, & mortem ut hæreditatis aditum sibi explicant: At qui mortem pro vera morte estimant & illam intra contractæ suæ vocis angustias contrahunt, illâ habent ut quid ferox. **Sterf** enim retrograde lectum est **Srets** siue **Srets**. crudele & ferox. Et verò rectè talibus Mors ferox est, eo quod vitam veram simul & putatiuâ auferat, & veram adferat diuturnamq; mortem, & locum inter umbras & hæreditatem filiorum eius qui nequam est & princeps tenebrarû, quod insi- *Math. 13.* nuare potest **Srets** vocali breui, id est **Viuerrium**: Viuerria enim versatur in subterraneis & diu dormit. Non quod damnati dormiant, sed eo quod in continuis versetur tenebris, sine sensu, ut sic loquar, seu fruitione eius ad quod facti sunt. Omnis enim potest esse verus somnus in igne deuorante & ardoribus sempiternis? quæ potest esse quies in horrore sen. piterno sine vilo ordine? & bene inquires illorum est qui stabile illud & fixum bonum deferetes adheserunt vario & tumultuoso huic mundo, qui

do, qui à mutatione continua inter alia dictus de **Werelt**; à **Wer** / quod significat alternationem & variationem quamuis (hinc **Werart** dicitur terminus duorum camporum, in quorum singulis generatim alterius seu diverſi generis ſemina iacetur, vnde etiam inſtabilis aura vocatur **Wer**) & **Welt** quod eſt firmiter tenet; eo quod tam mundi partes quàm hominum mores continua firmatq; alteratione ſunt & mutatione. **Wer** etiam idem eſt quod Arma defendo & Trice, à quibus omnibus etiam rectè vocatur mūdus, qui ab initio ad hæc tempora continuo firmiterque, publicè & priuatim in Tricis armis idemq; defenſione eſt. & quidem ſi tollatur **Tau** vt ſit **werel** denotat nobis mundū in ſummo ſemper eſſe diſcordiarum, ſeu magis ſemper appetere bella quàm pacem. **El** enim ſeu **Del** ſignificat id quod in quaqua re ſummum eſt (vt **hel item** / alta vox, **Hellen ion** editi, quare Infernum apud nos non videretur ſignificare **hel** per bonam Grammaticorū adiutricem Antiphrasim, ſed potiùs **Hul** ab ululatio, cuius contrarium **Leh** ſignificat, Infernus. In qua voce **werel** docetur initium mundi ſeu hominum omnium, & deinde conditio eorū qui

qui secundum mundum viuunt : **De** enim initialis syllaba significat doctorem, in quo omnes nascimur, & plerumque versamur : **Bel** autem est blatero, seu inaniter iacto ; Nam mundus promissis diues est & donis synceris pauper, ita vt verè dici possit, quod dolens egenusq; superbiat inaniter & cum illo sequaces illius, quales pauperes videlicet superbos odiunt animum Sapientis ; Cùm econtra id quod contrarium est mundo & eius moribus, caduca hæc vt talia æstimans hortetur ad æterna quemadmodum **De**rel relictum **Le**rel significat docere æternitatem.

FINIS.

¹ ² ³ ⁴ ⁵
Tuis Rys Ryr Crow flapt/

⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹
Tes en Lro/ Tes en Ar/

¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵
Cog neuen Stark Got :

Is tat Si/

¹⁵ ¹⁴ ¹³ ¹²
Cogkrats/ neuen Got

¹¹ ¹⁰ ⁹ ⁸ ⁷ ⁶
Ra ne let/ wail ne let/

⁵ ⁴ ³ ² ¹
Opals wo? Trinks Ryr Styuer

B. U. G.
Syst. Catal.
1936

Errata.

Pagina.	linca.	dele.	lege.
5.	19.	plinio	pluuio
5.	19.	Herculis	Hercul
4.	7.	manrqs;	manrqs;
6.	ultima	Val	VVal
7.	27.	viz	Videlicet
10.	10	quz	quem
10.	25.	S. cautè	significante
10.	23.	Tit	Ort
11.	prima	partem	priorem
11.	26.	quz	quem
12.	16.	interplus	neq; plus
20.	27.	De me dix	De me dixi
21.	12.	quz	quem
25.	20.	&	etiam.
27.	21.	Telo	Tcvv
34.	13.	Ner Nartis	Mer Martis
43.	17.	comedentem	comedentibus
44.	in margine Col. 31.		Eccli. 31.
45.	11.	etiam	ebrij
45.	15.	quz	quem
45.	16.	favore	honore
46.	15.	deberi honorare	debere honorari
47.	7.	Erre	Er Re
47.	22.	Erer	Ercr
48.	9.	precum	preium
50.	16.	Heke	Hekl
51.	20.	perfections	perfectionum
52.	9.	separcs	sexics
52.	14.	quz	quem
52.	15.	sextenario	septenario
53.	2.	Het	Set
53.	3.	Hes	Scs
53.	4.	He	Se
53.	victima	complebit	completè
54.	5.	annorum	amorem
54.	18.	Se Sem	Se-Hem
54.	23.	restituere	restitueros
55.	27.	Affur	As-lur
56.	6.	dele quod idem	
57.	12.	Ra	Ar
58.	5.	qua	quum

Vente X. de Theux, n° 90, 15 fr.

Chen M. R.